

Žinios iš Lietuvos - Elta

Brazauskas reikalauš kompensacijų iš Rusijos

Vilnius, liepos 19 d. (Elta) - Algirdas Brazauskas pareiškė, kad žalos atlyginimo klausimas bus vienas pagrindinių tolesnės Lietuvos ir Rusijos derybose. „Rusija yra Sovietinės Rusijos teisių perėmėja“, pasakė jis, „todėl privalo atsakyti už visas Lietuvai ir jos žmonėms padarytas skriaudas nuo 1940 iki 1991 metų“.

Pokalbyje su „Laisvosios Europos“ korespondentu prezidentas paneigė opozicijos tvirtinimus, kad dėl trumpo ekonominės naudos Lietuva ruošiasi padaryti Rusijai didelių nuolatinių, jų tarpe ir dėl žalos atlyginimo. Pasak Algirdo Brazauskos, derybose galimi kompromisai tiek iš vienos, tiek iš kitos pusės, tačiau Lietuva atkakliai reikalauja to, kas jai priklauso.

Prez. A. Brazauskas pasakė, kad tuo reikalu pasiuntė Rusijos prezidentui Boris Jeciniui laiską. Jame, be kitko, rašoma:

„Lietuva tik pusantr mėnesio, iki Rusijos kariuomenės išvedimo iš Lietuvos, ir jis vyksta sklandžiai, pagal suderintą tvarkaraštį. Manau, kad šioje situacijoje susitarimo dėl kariuomenės išvedimo pasirašymas praranda prasmę. Atėičiai lieka spręsti tokie svarbūs klausimai, kaip žalos atlyginimas, kompensacija už Lietuvos kariuomenės turta. Gerai suprantu ir tokių susitarimų, kaip socialinių garantijų buvusiems Rusijos kariškiams, iš Vokietijos išvedamos Rusijos kariuomenės per Lietuvą ir kitų svarbą“. Prezidentas atkreipė dėmesį, kad pirmiausia keliama klausimai dėl atlyginimo už Lietuvai padarytą žalą ir dėl kompensacijos už Lietuvos kariuomenės turta.

„Šie reikalavimai“, pasakė prezidentas, „išreikšti tautos valia pernai metu birželio referendume. Aš pats juos visada kelsiu, taip pat stengsiuosi, kad jie būtų svarbiausi Valstybinių derybų delegacijų susitikimuose“.

Prezidentas sakė suprantas sunkią Rusijos ekonominę padėti. Su ne mažesniais problemomis šioje srityje susiduria ir Lietuva. Tačiau jis tikis, kad susitarimų bus pasiekti. „Mums padaryta žala yra akivaizdi ir neginčytina“, pabrėžė jis.

Prezidentas Brazauskas pažymėjo, kad laisše prez. Jeciniui pasiūlė sudaryti Lietuvos ir Rusijos laisvos prekybos sutartį. Prezidento nuomone, ją artimiausiu metu galėtų pasirašyti vyriausybės vadovai.

Brazauskas paprašė Lozoraičio ir toliau laikinai eiti ambasadoriaus pareigas

Prez. A. Brazauskas paprašė Stasio Lozoraičio ir toliau laikinai eiti ambasadoriaus pareigas, kol, prezidento žodžiais tariant, „nebus parengtas kitas sprendimas“. Prezidentas priminė ambasadoriui, kad lieka ir ankstesnis pasiūlymas dėl ambasadoriaus posto Romoje.

Laisše Stasiui Lozoraičiui prezidentas sako neabejojęs, kad jis geranoriškai padės atsiųstiems iš Vilniaus diploma-

tams darniai įsijungti į ambasados darbą. „Kalbėdamas apie ateitį, noriu pasakyti, jog matau galimybę su Jumis viską nuodugniai aptarti ir kartu nuspręsti“, rašo prez. Algirdas Brazauskas.

Laishe prezidentas pažymi, kad „pastaruoju metu suaktyvėjęs ambasados darbas pastebimas bei palankiai Vilniuje vertinamas“.

Iš ambasadoriaus Jungtinės Amerikos Valstijose pareigų Stasys Lozoraitis atleistas prezidento dekretu balandžio mėnesį. Lietuvos Sąjūdis surinko ir birželio viduryje įteikė prezidentui daugiau kaip 140,000 parašų, ginančių Stasį Lozoraitį. Algirdas Brazauskas per televiziją ir Sąjūdžio vadovams sakė, kad atleidžiant Stasį Lozoraitį padarytos organizacinės klaidos, pakeisti sprendimo jis neketinąs.

Galimos permainingos Užsienio reikalų ministerijoje

Dienraštis „Lietuvos rytas“, remdamasis patikimais šaltiniais, pranešė, kad pareikšimus apie išėjimą iš pareigų parašė Užsienio reikalų ministro pavaduotojai Algirdas Miškinis ir Virgilijus Papirtis. Algirdas Miškinis tai patvirtino pokalbyje su dienraščio žurnalistu. Savo ir kolegų atsisakymo priedažius jis nenurodė.

Manoma, kad juos pakeis Vladislavas Domarkas, prieš savaitę paskirtas ministro pavaduotoju, o iki to laiko dirbęs ministerijos aparate, bei ilgalaikę stažuotę Anglijoje buvęs Rokas Bernotas, kuris ministro pavaduotoju dirbo 1991-1992 metais.

„Laisvosios Europos“ radijas pranešė, kad tarp kandidatūrų į ambasadoriaus Washington postą minimas buvęs premjeras (nuo 1992 m. liepos iki 1992 m. lapkričio) Aleksandras Abišala. Jis šiuo metu dirba privačioje konsultacinėje firmoje. Tačiau „Lietuvos rytui“ Aleksandras Abišala sakė, kad šis postas jam oficialiai nesūlytas.

Ministras Povilas Gylys atsisakė komentuoti galimas permainingas jo vadovaujamoje žinyboje. Neoficialiomis žiniomis, sprendimas bus priimtas liepos pabaigoje vyriausybės posėdyje.

Atkurta Vilniaus kunigų seminarija

Vilniaus arkivyskupo metropolito Audriaus Juozo Bačkio dekretu įsteigta Vilniaus arkivyskupijos kunigų seminarija. Rugšėjo mėnesio joje pradės mokslus 21 jaunuolis.

Seminarijos rektorium paskirtas Arkikatedros bazilikos klebonas monsijonas Kazimieras Vasiliauskas. „Seminarijos tikslas būtų, kad, laikui bėgant išaugusi į dvasinę akademiją, kokia istoriškai ir buvo, ji parengtų intelektualius amžiniųjų tiesų skelbėjus“, pasakė mons. Vasiliauskas.

Katalikų kunigų seminarija Vilniuje su pertraukomis gyvavo apie 400 metų. Du kartus ją buvo uždarę hitleriniai naciai ir 1945 metais - sovietai. Tais metais seminarijoje mokėsi ir Kaimieras Vasiliauskas, vė-

Lietuvos ministras pirmininkas Adolfas Šleževičius (dešinėje), liepos 7 d. priima pasirašytas su Ukraina septynis sutartis iš Ukrainos ministro pirmininko Leonid Kučma (kairėje). Vizito metu buvo pasitarta ir dėl abipusės laisvos prekybos sutarties.

Brazauskas kaltinamas derybų pozicijos keitimu

Vilnius, liepos 15 d. - Lietuvos Krikščionių Demokratų partijos valdybos pirmininkas Povilas Katilius ir Tėvynės Sąjungos (konservatorių) partijos pirmininkas Vytautas Landsbergis liepos 15 d. paskelbė memorandumą prezidentui Algirdui Brazauskui, kuriame prezidentūra yra kaltinama Lietuvos derybų su Rusija pozicijos pakeitimu. Šiame memorandume jie rašė:

Rusija, 1992 m. rugsėjo mėn. 8 d. pasirašydama susitarimą dėl savo kariuomenės išvedimo iš Lietuvos, netikėtai atsisakė pasirašyti kai kuriuos kitus visiškai suderintus Lietuvos ir Rusijos susitarimus tos kariuomenės išvedimo klausimais. Vėliau Rusija, vykdydama susitarimą - grafiką, pradėjo reikauti tuose kitiuose suderintuose, bet nepasirašytuose, susitarimuose esminių pakeitimų.

Kas buvo sutarta

Lietuvos Valstybinė derybų su Rusija delegacija savo 1992 m. gruodžio mėn. 14 d. pranešime nurodė, kad šalys buvo liau ilgiam ištremtas į sovietų lagerius.

Prezidentas išvyko atostogų

Nuo Liepos 19 d. prez. A. Brazauskas išėjo atostogų. Pirmąsias dvi savaites jis praleis laukioje vasaros rezidencijoje Nidos kurorte Kuršių Nerijoje.

Oficiali prezidento vasaros rezidencija irgi bus Nidoje. Jai skirta vila dabar remontuojama, darbus ketinama baigti tik kitais metais. Anksčiau vila priklausė aukštiesiems Kremliaus pareigūnams.

Prez. Algirdas Brazauskas per atostogas gyvena trijų kambarių bute poilsio namuose „Rūta“. Dar trys kambariai skirti prezidento sekretoriato ir apsaugos darbuotojams.

Iki 1990 m. „Rūtoje“ išsėdavo daugiausiai tuometinė Lietuvos nomenklatura. Šiuo metu kelialapiai į „Rūtą“ paroduodami laisvai, tačiau dėl brangumo (33 litai vienam žmogui per parą, įskaitant ir kuklų maitinimą) daug vietų neužima.

Kitas dvi savaites prezidentas žada praleisti pas 84 metų savo tėvą, kuris gyvena Kaišiadorių miestelyje, aplankyti gimines ir artimiausius draugus.

susitarę, be kita ko, dėl labai svarbių teisinių dalykų. Sutartuose dokumentuose buvo Rusijos patvirtinimas, kad ji pripažįsta savo tarptautinius įsipareigojimus išvesti kariuomenę iš Lietuvos ir jos konkretus įsipareigojimas kompensuoti natūra už sovietinės Rusijos 1940 m. užgrobtą ar sunaikintą Lietuvos kariuomenės ginkluotę, techniką ir kitą turta bei kiti daliniai įsipareigojimai dėl žalos atlyginimo.

Prie bendrojo susitarimo buvo sutarta pridėti Rusijai žinomo turinio Lietuvos Respublikos pareikšimą, kuriuo ji oficialiai išaiškina, jog pasirašomos sutartys neįteisiną jokio Rusijos kariuomenės buvimo, ir antra - jog derybos dėl padarytos Lietuvai žalos atlyginimo turi būti tęsiamos.

Principinės teisines Lietuvos Respublikos nuostatos buvo apsvaistytos Seimo užsienio reikalų komitete. Jos nebuvo pakeistos, dėl jų net nebuvo pareikšta pastabų. Lietuvos prezidentas ne kartą yra pareiškęs, kad šiu nuostatų bus laikomasi.

Vadovaudamasi principinėmis teisėmis Lietuvos Respublikos nuostatomis ir 1992 m. birželio mėn. 14 d. referendumo reikalavimu dėl žalos atlyginimo, Valstybinė derybų su Rusija delegacija niekad nesutiko su vėlesniais Rusijos reikalavimais pakeisti minėtas svarbias 1992 m. rugsėjo 8 d. susitarimų nuostatas.

Prezidentūra pakeitė susitarimų nuostatas

Dabar paaiškėjo, kad prezidentūra susitarimo tekste pakeitė tas nuostatas pagal vėlesnius Rusijos reikalavimus ir išsiuntė Rusijos prezidentui. Tenka tai vertinti kaip ketinimą trauktis nuo Lietuvos anksčiau įtvirtintų pozicijų.

Lietuva visada laikėsi ir tutėtų toliau laikytis svarbiausios teisinių nuostatų, kad Rusijos pareiga išvesti kariuomenę yra iš tarptautinės teisės aktų kaip nusikaltimo prieš Lietuvą pasekmė. Ši pareiga turi būti Rusijos vykdoma besąlygiškai, o susitarimai nustato jos išvedimo tvarką. Jeigu Lietuva leistų Rusijai apeiti šią nuostatą, tuo pačiu sudarytų galimybę Rusijai ignoruoti 1991 m. liepos mėn. 29 d. sutartimi pripažintą Lietuvos aneksijos faktą.

Tada Lietuva susilpnintų ir Latvijos bei Estijos pozicijas tolimesnėse derybose.

Kariuomenės išvedimui užtenka esamų susitarimų

Akivaizdu, jog ligi šiol pasirašytų Lietuvos ir Rusijos valstybinių susitarimų pakanka, kad šiuo metu išvedama kariuomenė būtų visiškai išvesta iki 1993 m. rugpjūčio 31 d., ir dėl to kokių kitų susitarimų nereikia. Tą neseniai patvirtino Lietuvoje lankęsis Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos prezidentas S. Ganėv.

Mes matome, kad dabar, likus iki kariuomenės išvedimo pabaigos vos kelioms savaitėms, daugelis bendrojo susitarimo straipsnių nebeatitinka šandienos tikrovės.

Tačiau nesunku išvėgti Rusijos interesą: ekonominiu spaudimu pasiekti, kad Lietuva padarytų Rusijai svarbių nuolatinių - pakeistų anksčiau suderintus formulutes ir tuos pakeitimus įtvirtintų bendrajame susitarime. Jeigu šie pakeitimai būtų tik tokie menki, kaip teigia prezidentas, vargu, ar Rusija dėl jų darytų tokį didelį spaudimą.

Negalima sieti kariuomenės išvedimo su Rusijos ekonominiais interesais

Prezidentas liepos 9 d. per Lietuvos televiziją pranešė, jog bendrojo susitarimo pasirašymą Rusija sieja su ekonominių santykių sutartimi, tačiau nėra protestavęs dėl tokiu būdu Rusijos daromo spaudimo. Mes primename prezidentui, jog Jungtinių Tautų rezoliucijoje, ESBK ir kitų tarptautinių organizacijų dokumentuose įsakmiai pabrėžta, kad kariuomenės išvedimas neturi būti siejamas su jokiais kitais dalykais. Lietuvai naudinga ir būtina tuo remtis.

Prezidento pareikšimas per televiziją, kad „kariuomenės išvedama pagal dviejų ministrų susitarimą“, skatina priminti: Lietuva iki šiol pabrėždavo, jog 1992 m. rugsėjo mėn. 8 d. susitarimai sudaryti Lietuvos Respublikos ir Rusijos Federacijos vardu ir yra valstybių sutartys, įregistruotos Jungtinėse Tautose. Kitokį pažiūra atitinka Rusijos interesus.

Kariuomenės išvedimui nebereikia derybų
Apibendrinami memorandumu

IŠEIVIJOS LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TELEFONAS (312) 585-9500

TELEFAKSAS (312) 585-8284

Japonijoje baigėsi vienos partijos valdymas

Tokio, Japonija, liepos 19 d. (NYT) - Sekmadienį vykusiuose rinkimuose Japonijoje nuo II pasaulinio karo pabaigos Japonijai vadovavusi Liberalų Demokratų partija (LDP) pirmą kartą nesurinko pakankamos daugumos parlamente, kad galėtų savarankiškai valdyti. Ji tačiau išlaikė pakankamai vietų, kad gali iš stiprios pozicijos derėtis su kitų partijų atstovais dėl dalinimosi valdžia.

Parodydami savo didelį nepasitenkinimą skandalais ir korupcija susitepusia valdžia, balsuotojai naujoms partijoms atidavė daugiau, kaip 100 vietų 511 vietų turinčiuose, politškai įtakinguose žemesniuose rūmuose. LDP laimėjo 223 vietas, taigi jiems trūko 33 vietų, kad galėtų kontroliuoti žemesniųjų parlamento rūmų veikimą.

Senosios santvarkos Japonijoje suirimą rodo ir tai, kad Socialistų partija, didžiausia opozicinė partija beveik visą pokario laikotarpį, prarado beveik pusę turėtų vietų parlamente. Pirmadienio rytą visų kandidatavusių partijų vadovaujantys kandidatai skelbėsi laimėję rinkimus. Tačiau visų partijų vadai užtikrino, kad nebus jokių esminių užsienio politikos pakeitimų, imtinai ir santykiuose su JAV.

Visos partijos pasiskelbė laimėjusias

Liberalų Demokratų partijos vadovybė pranešė sieksianti pratęsti savo vadovavimą, kuri pradėjo nuo įsisteigimo 1955

Tutomu Hata

mo mintis, Povilas Katilius ir Vytautas Landsbergis savo vadovaujamų partijų vardu „tvirtai pasisako“.

• Nedera įverti Lietuvos ir neberekalingas ir pavojingas derybas dėl kariuomenės išvedimo, kai iki jo pabaigos liko vos kelios savaitės.

• Negalima atsisakyti anksčiau suderėto principinio Rusijos įsipareigojimo kompensuoti natūra už 1940 m. užgrobtą ar sunaikintą Lietuvos kariuomenės ginkluotę, techniką ir kitą turta bei kitų Rusijos įsipareigojimų dėl dalies žalos atlyginimo.

• Nereikia sutikti su Rusijos siūlymais, kurie verstų Lietuvos Respubliką atitraukti iš jos teisinių pozicijų tolimesnėse derybos dėl žalos atlyginimo.

„Neatsisakykime Lietuvos pareikšimo, atmetančio Rusijos pretenzijas dėl jos kariuomenės statuso ir reikalaujančio tolimesnių derybų dėl žalos atlyginimo“.

„Lietuvos Krikščionių Demokratų partija ir Tėvynės Sąjunga siūlo remti Lietuvos Respublikos ir Rusijos Federacijos prezidentų susitikimą tik po to, kai paskutinis Rusijos karėivis paliks Lietuvos žemę“.

metais. Bet tuo pačiu metu Tsutomu Hata Japonijos Atsinaujinimo partijos vadas, kvietė LDP „gražiai perleisti pareigas, pagal konstitucinės valdžios įprastines procedūras“.

„Mes žengiame į naują, koalicijų erą“, pažymėjo Morihiro Hosokawa, Japonijos Naujosios partijos vadas. „Tai bus labai, labai sunkus metas“. Su šios partijos susikūrimu prieš metus pradėjo skilti per visą Šaltąjį karą Japonijos politikoje ir vienas kitą besitrynę ledkalniai.

Mažai kas balsavo

Smulkiam lietuvių iššaukiančiam linojant, liepos 18 d. iš 93 milijonų registruotų balsuotojų balsavo apie 67%. Pagal Japonijoje įprastą balsuotojų skaičių, tai žemas skaičius. Gali būti, jog balsuotojų skaičiaus sumažėjimas nurodo ir balsuotojų frustraciją sunkiu sprendimu, jaučiant pyktį ant valdančiųjų politikų, kad išdavė žmonių pasitikėjimą, bet tuo pačiu nenorint rizikuoti nestabiliu valdžios krašte, įstątant naują valdžią.

LDP tuos būklavimus išnau-dojo, dvi savaites trukusioje rinkiminėje kampanijoje nurodydama įvairius ekonomines bei politines suirutės scenarijus, panašius į įvykių Filipinuose ar Italijoje, jei balsuotojai išrinktų naujus, nepatyrusius asmenis. Politinių komentatorių nuomone, greičiausiai šios baimės iš esmės konservatyviai nusiteikusių balsuotojų tarpe ir nulemė, kad LDP dar tiek savo vietų išlaikė parlamente.

LDP ieško koalicijų

Sekmadienio vakarą, dar net nesuskaičiuojus paskutinių balsų, LDP vadovybė jau kalbėjo apie LDP priklausancio dabartinio ministro pirmininko Kiichi Miyazawa pašalinimą. LDP generalinis sekretorius Seiroku Kadzijama pareiškė, kad tuoj pat pradėsias derybas su mažesniais partijomis, kuriant koaliciją, kuri „padėtų išpildyti tautos valią leisti Liberalų Demokratų partijai likti vadovaujantia partija“.

Ministras pirmininkas K. Miyazawa sekmadienio vakarą, tebeskaiciuojant balsus, pasakė: „Aš norėčiau atsisakyti visų LDP kandidatų už vargus, kuriuos jiems padariau“. Du stambūs Japonijos dienraščiai paskelbė, jog po poros dienų jis pasiskelbsias atsisakędinas.

Opozicijos politikai bei keli laikraščiai džiaugėsi „1955 m. režimo užbaigimu“: vienvaldės LDP piktnaudojimo ir Socialistų nuolatinio išmetinėjimo pabaiga, kurią daug kas laiko niekuomet negalesiančia pasiimti valdžios.

— Lietuvos Krikščionių Demokratų partija ir Tėvynės Sąjungos (konservatorių) partija pasirašė sutartį reguliariai konsultuoti „svarbiausiomis Lietuvos vidaus padėties ir užsienio politikos temomis“. Susitarimą pasirašė partijų pirmininkai P. Katilius ir V. Landsbergis.

KALENDORIUS

Liepos 20 d.: Česlovas, Aurelijus, Jeronimas, Elisas, Alvydas, Aukštuolis.

Liepos 21 d.: Šv. Laurynas iš Brindisio, Prakseda, Lionginas, Danielius, Rimvydas, Lasota.

SVEIKATOS KLAUSIMAI

GYVENKIME BE VAISTŲ

DR. IRENA BURBIENĖ

Gražiame Lietuvos kampe, ant Baltijos jūros kranto, pušyne, grupė entuziastų jau daugiau kaip 10 metų dirba, stengdamiesi pamokyti žmones sveikai ir ilgai gyventi, apsieinant be vaistų.

Man ta mokykla parūpo, įvykus mano šeimoje didelei tragedijai. Panorau sužinoti, ką gi ten veikia žmonės toje vietoje, kurią palangiškai vadina „kvailių slėniu“. Su mokykla susipažinau 1991 m. rugpjūtį.

Mokykloje užsiėmimai vyksta pamainomis. Pamainos trukmė – 2 savaitės. Metodika: paskaitos ir pratimai, užsiėmimai, o šūkis – „Sveikame kūne, sveika siela!“

Štai pavyzdinė mokyklos programa: 1. rytinė mankšta; 2. maudymasis jūroje; 3. paskaitos; 4. specialūs kūno kultūros kompleksai; 5. vegetariška mityba; 6. badavimas (1-2 dienos savaitėje); 7. atsiveikimo „maratonas“ – 4 km. bėgimas.

Destytojai yra pedagogai, biologai, filosofai.

Šiuo metu mokykla turi savo pasekėjų visoje Lietuvoje ir stambiausiose miestuose (Kaune, Vilniuje, Panevėžyje) yra įsikūrę sveikatos klubai. Mokyklos direktorius Dainius Čepenis prieš keletą metų lankėsi JAV, studijavo kūno kultūros programą ir net dalyvavo bėgimo maratone, iš 200,000 dalyvių užimdamas 815 vietą, tuo pagarsindamas Lietuvos vardą.

Mokytojai savo paskaitose remiasi Vydūno, Šalkauskio, Sezemano, Dineikos filosofiniais mąstymais apie sveiką gyvenimo būdą. Mokykloje nėra prievartos. Tai laisvės mokykla. Sveikatos, kaip ir laisvės niekas nedovanoja – ją reikia pačiam išsaugoti.

Keliasios mokyklos lankytojai anksti, 6:45 val. ryto. Diena prasideda rytine mankšta, gryname ore, lengvai apsiirengus. Iš mokyklos kiemo bėgama 2 km į jūrą. Mokinių kiekvienoje pamainoje po 500; amžiaus cenzas nėra. Dalyvauja nemažai nutukusių žmonių. Visi bėga lengva riste, visi spėja, nes bėgama iš lėto.

Labai efektingas maudymasis jūroje, saulei tekant. Grįžimas iš jūros individualus. Po to visi privalo imti šiltą vonią, o po jos – vėsų dušą. 9 val. ateiname į valgyklą. Po pusryčių konferencijų salėje klausomės paskaitų. Apie 12 val. vyksta specialūs kūno kultūros pratimai sporto salėje. Po pietų – poilsis, tuomet vėl paskaitos ir vakarienė. Po vakarienės laisvas laikas, o 8 val. einame miegoti. Ir miega visi kietai, be vaistų pagalbos.

Mokykloje mokoma judėjimo meno, pratimų, bėgimo. Mokytojai kartu bėgioja, mankština, kartu ir valgo. Žmogui yra svarbu anksti ryte (nakties ir dienos sąvartojė) pabėgioti. Tada oras yra ionizuotas, ir paimame labai daug energijos iš gamtos. Žmogui energija ateina ne vien per maistą, bet ir bendraujant su gamta, medžiais, prisilietus kojomis prie žemės. Bėgti reikia iš lėto, taip, kad galėtum kalbėtis su kaimynu. Pradžioje užtenka nubėgti 0,5 km, o paskui – net 10 km. Ir jokio nuovargio.

Po bėgimo labai svarbu vandens procedūros – keičiant karštą ir šaltą vandenį.

Specialūs pratimai padeda palaikyti organizmo veikimą, išjudina visus muskulus. Visi raumenys pasitempia, tarsi

pajaunėja. Tačiau didžiausias dėmesys mokykloje teikiamas taisyklingai mitybai.

Mokykla pripažįsta grynai vegetarišką maistą. Nei sriubos, nei mėsos, nei žuvies, nei pieno ar jo produktų. Mūsų mokytojai nuolat kartoja, kad reikia maitintis „iš maišo ir iš rūšio“. Ką tai reiškia? „Iš maišo“ – visokiausi grūdai, kruopos. Grūdus būtina sudaiginti, prieš tai vieną parą pamirkius vandenyje. Reikia taip pat švariai nuplauti. Daigintas grūdus turi džiulę energiją, tik reikia tą energiją paimti.

Sudaigintus grūdus galima valgyti su truputį medaus ar sumalti. Iš tokių miltų galima iškeipti gardžių paplotėlių.

Labai svarbu valgyti pradžiai: tinkamai paruoštas stalias, rami aplinka, geriausiai nesikalbėti ir ilgai kramtyti kiekvieną kąsnį.

„Iš rūšio“ vartojamos įvairiausios daržovės. Geriausia valgyti žalias, bet taip pat galima gaminti įvairiausias mėsaines, skanias tirštas sriubas (žinoma, be druskos). Maistas pajavinamas įvairių kruopų košėmis. Jos verdamos trumpai (2-3 minutes), o paskui laikomos šiltai.

Mokykla rekomenduoja 1-2 šaukštėlius medaus parai ir riešutų bent saujelę. Labai gerai valgyti daug įvairiausių vaisių. Rytę geriausia visai nevalgyti. Juk maistą reikia užsidirbti! O kai rytę nedirbęs, sėdi prie stalo, tai gali išgerti arbatos stiklinę su medumi ir 1 obuolį suvalgyti. Pietums tinka daržovių sriuba. Vakarienei įvairios košės ir vaisiai ar daržovės. Kas mano, kad taip valgyti negali, tegul sau kerta dešras ir kumpius. Nors Amerikoje parduotuvės lūžta nuo vaisių ir daržovių, dažniausiai reklamuojami riebus, saldūs valgiai, nors jie žmogui tik žalą daro.

Mokykla labai rekomenduoja įvairių žolelių arbatą. Reikia stengtis žoleles pažinti: čia meta, ten pelynas, čiobrelis, ramunėlės ar kitos. Tikroji (arbatžolė) arbata nevertotina. Netinka ir druska, ir cukrus.

Sakoma, kad žmogui skirta gyventi apie 140 metų, todėl savo sveikatą reikia rūpintis iš anksto. Mokyklos destytojas Bronius Vyšniauskas savo knygoje „Mokykimės gyventi be vaistų“, sako: „Ideali turėti žemės sklypą, auginti savo vaisius bei daržoves, turėti kelis avilius bičių ir gyventi ilgą, sveiką, laimingą ir naudingą gyvenimą“. Žinoma, toks patarimas gal tiktų kaime, bet didmestyje galima rasti visų šių produktų parduotuvėse – jie ir švieži, ir sveiki.

Iš tikrųjų viskas priklauso nuo paties žmogaus. Gali gulėti, riebiai bei saldžiai valgyti ir tukti. Tačiau, jei turi bent kiek valios, gali anksti kelti, pajudėti, saikingai maitintis ir pajusti tikrą gyvenimo džiaugsmą.

Pabaigai verta prisiminti šį patarimą: „Galima už pinigų nusipirkti lovą, bet ne miegą; valgius, bet ne apetitą; vaistų, bet ne sveikatą; knygu, bet ne protą; prabangą, bet ne kultūrą; pramogų, bet ne laimę; religiją, bet ne sielos išgelbėjimą...“

• 1798 m. reikėjo ilgiau laukti pilietybės: tu metų birželio 25 d. JAV Kongresas pasirašė įstatymą, kad imigrantai turi išgyventi Amerikoje 14 metų ir tik po to suteikiama teisė gauti pilietybę.

Sergančių moteriškės Arigalos ligoninėje, kurią stipriai remia Lithuanian Mercy Lift organizacija, tuo užtikrindama ligoninės veiklą ir tęstinumą.

KAIP APSAUGOTI SVEIKATĄ KARŠČIŲ METU

Nors šiemet (bent Čikagoje) vasara gan vėsi ir lietinga, Sveikatingumo įstaigos, kaip ir kiekvienais metais, duoda keletą lengvų įgyvendinamų patarimų, kaip apsaugoti karščių metu, kad nesudarytų sveikatai pavojų.

Pernai Čikagoje pasitaikė tik dvi mirtys, susietos su karštu oru (vasara taip pat buvo vėsi), nors 1988 m. mirčių buvo net 52. Nepaisant išsitikimo, kad karščiai pavojingi tik seniems ir nepajėgiems, keli mirusieji buvo jauni ir sveiki, maždaug 25-39 metų amžiaus.

Tarp sveikatos apsaugos patarimų Čikagos Sveikatos departamento išleistame biuletenyje (š.m. birželio 25 d.) siūloma:

daug gerti, geriausia vėsų vandenį, kad kūne būtų palaikytas vienodas kiekis skysčių, prarandamų prakaituojant (visiškai vengti alkoholinių gėrimų);

per daug nebūti saulėje, nes nuodugsi oda mažiau prakaituoja ir organizmas negali natūraliai atvėsti;

nepaisant, kad žmogus pavargęs, nereikia užmigt labai karštame kambaryje, nes kūno temperatūra gali pakilti bemiegant;

geriau vartoti vėsinimo sistemą, nes paprastas vėsinimas, besisukdamas tik maišo tą patį karštą orą ir žmogui gali pasidaryti dar šilčiau, ypač jei ore daug drėgmės; patariama vilkėti lengvais, neaptemptais, medvilniniais drabužiais, kurie sugeria prakaitą;

įvairūs gėrimai, kurie reklamuojami kaip „mažinantys troškulį“, ypač su cukrumi, kafeinu, druska, potasiu ar kitomis priemonėmis, prastai veikia, nes jiems ilgiau trunka patekti į kraują. Patariama gerti vandenį arba vaisių sultis;

galima kelis kartus pasiimaudyti vėsiam vandenį (vonioje arba po dušu), nes vanduo greičiau atvėsina kūną negu oras; nereikia imti druskos tablečių, nes druskos ir taip yra maiste, o jos per didelės kiekis pakelia kraujospūdį. Jeigu kas tikrai mano, kad reikia papildomos druskos, patariama pasikalbėti su savo gydytoju;

jeigu imanoma, vyresnieji ar silpnėsi neturėtų būti vieni per didelius karščius, ypač jeigu jaučia pavojų apalpti nuo karščio arba per daug ima miegas;

jeigu kas nuo karščio pradeda tikrai blogai jaustis: svaigsta galva, pykina, darosi labai silpna, reikia paskambinti 911 numeriu ugniagesiams ir pasakyti, kad jaučiamas rimtas pavojus sukristi nuo karščio.

RŪPESTIS YPATINGAISIAIS LIETUVOS VAIKAIS

Lietuvos vaikai yra jos ateitis. Bet kokia ateitis laukia vaikų su specialiais poreikiais? Kokia ateitis tėvų, kurie augina ypatingus (su specialiais poreikiais) vaikus namie, neatidodami jų į internatus? Kokia pagalba suteikiama šeimoms, kurios augina tuos ypatingus vaikus?

Kauno Bendrija „Viltis“ stengiasi padėti ypatingiems vaikams ir jų šeimoms. Šiuo metu Kauno Vilties organizacijai priklauso 118 šeimų. Šeimos turi įvairaus amžiaus ypatingų vaikų – nuo kūdikių iki 40 metų amžiaus. Vaikai turi įvairių poreikių, ne tik protinių sutrikimų, bet taip pat emocinių ir fizinių. Jie kenčia nuo traukulių, negali kramtyti, sėdėti, vaikščioti ir kalbėti.

Tokiems vaikams reikalinga nuolatinė priežiūra. Tėvų meilė juos palaiko. Tėvai viską atiduoti, kad tik galėtų palengvinti savo vargšų vaikų gyvenimą.

Joana Simanaušienė, Kauno „Vilties“ bendrijos pirmininkė, augina 5 metų sūnelį su įvairiais poreikiais. Joana ir Rimas Simanauškai ne tik rūpinasi savo šeima, bet taip pat kovoja už ypatingų vaikų šeimų teises.

Bet kokios pagalbos sunku sulaukti. Pagaliau, po daug prašymų ir rašymų, buvo paskirtos patalpos. Buvusi darželė, dabar atiduota Vilties organizacijai, patys tėvai remontuos. Patalpos erdvios, tik labai apleistos. Paskutiniu metu darželyje mokėsi 12 vaikų, o kai remontai bus baigti, naujieji „Vilties“ namai/mokykla sulauks iki 150 mokinių. Šiuo metu visus remonto darbus atliks patys tėvai, bet kaip reikės darželį išlaikyti toliau, neaišku. Kas mokės už dujas, elektrą, ir t.t.? Sutvarkius mokyklą, reikės baldų, indų, mokyimo priemonių, žaislų ir daug daugiau.

Šių namų tikslas – padėti vaikams ir tėvams. Dienos metu tėvai galės vaikus palikti gerose ir saugioje aplinkoje, po darbo pasiims atgal vaikus į namus. Auginant ypatingą vaiką namuose, motinai

neįmanoma dirbti. Jau ir taip ekonominė būklė Lietuvoje sunki, bet kai vienas dirba, o vaiku reikia specialaus maisto ar vaistų – padėtis dar pasunkėja. Skaudžiausia tai, kad šeimos neturi nei moralinės paramos. Visuomenė dažnai nusisuka nuo šeimų, auginančių ypatingus vaikus.

Iki šiol Kauno „Viltis“ yra sulaukusi pagalbos tik iš Lithuanian Mercy Lift. Džiaugėsi sulaukę nors ir mažos sumos, kurioje buvo specialaus maisto ir medikamentų.

Praleidusi pusdienį Šimnauškų šeimoje, mačiau, kokiomis sunkiomis sąlygomis šeima gyvena. Mačiau begalinį skausmą tėvų akyse, jaučiau šilumą, meilę. Joana Simanaušienė nepaprastai pasiryžusi padėti ne tik savo sūneliui, bet ir kitiems, kurie augina ypatingus vaikus. Namie telefonas nesustoja skambėti, o naktį Joana miega kartu su sūneliu, vis pasiruošusi atgaivinti vaiką, jei pradeda dusti.

Joana šiais žodžiais išreiškia savo skausmą: „Gimsta vaikas. Su juo į pasaulį ateina džiaugsmas arba... skausmas. Džiaugsmas tada, kai jis sveikas ir gražus, o skausmas, kai mažylis gimsta nuskriaustas aplinkos, kurioje nešiojo motina, arba nuskriaustas turinčiųjų padėti jam ateiti į pasaulį. Ir nuo tada tėvų širdyje atsiveria žaizda. Auga vaikas, didėja ir skausmas, daugėja rūpesčių ir vargų. Bet kai apsipranti su tokiu likimu, kreivais žmonių žvilgsniais, nepritekliais, visom kitom bėdom, gimsta meilė tam, kuris visą gyvenimą bus bejėgis kūdikis, kiek jam Dievas beskirto gyventi. Toji motinos ir tėvo meilė pririša vienus prie kitų tokiais tvirtais saitais, kad, rodos, atplėsi ir liks visam gyvenimui kraujuojantis sopulys“.

JAV Aukščiausiojo teismo nutarimu, 1962 m. birželio 25 d. uždrausta kalbėti maldą New Yorko valstijos valdiškose mokyklose.

Joana ir Rimas Simanauškai su ligonių sūneliu.

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, Legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of Legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Second class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: 80.00. Foreign countries \$90.00.

Postmaster: Send address changes to Draugas – 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.

Pašto išlaidas mažinant, pakvitavimai už gautas prenumeratas nesuomi. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytojo adreso, gavus iš jo mokėti, atžymima, iki kada yra užsimokėjęs.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto

	metams	1/2 metų	3 mėn.
U.S.A.	\$80	\$45	\$25
Kanadoje ir kitur (U.S.A. dol.)	\$90	\$50	\$30
U.S.A. savaitinis (šešt. laida)	\$45	\$30	\$25
Kanadoje ir kitur (šešt. laida)	\$50	\$30	\$25
U.S.A. dol. savaitinis	\$50	\$30	\$25

• Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.

• Redakcija dirba kasdien nuo 8:30-4:00, šeštadieniais nedirba.

• Redakcija straipsnius taisy savo nuožūra. Nesunaudotų straipsnių nesaugo. Juos grąžina tik iš anksto susitarus. Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos prisiunčiamos gavus prašymą.

PRANCŪZIJOS LABDARA VAISTAIS

Birželio 15 d. Vilniuje, prie Prancūzijos ambasados, buvo perduota medicinos įstaigoms beveik 4 milijonų frankų vertės humanitarinės pagalbos siunta, sunkvežimiu atgabenta iš Prancūzijos. Tai – dešimt tonų vitaminų, keturi kubiniai metrai antibiotikų, daug įvairių kitų vaistų. Šią labdarą organizavo asociacija „Farmacininkai be sienų“, finansškai parėmė kelios prancūzų firmos.

Tuo pačiu sunkvežimiu asociacija „Dializė be sienų“ Lietuvos Inkstų fondui atsiuntė du naujus dializės (dirbtinio inksto) aparatus, daug atsarginių detalių.

MOKĖ PRIDĖTI DIRBTINĘ AUSĮ

Profesorius iš Bostono Martin J. Dunn, trečią kartą atvykęs į Lietuvą, atliko tris ausų operacijas vaikams, kurie gimė su viena ausimi. Jas stebėjo Lietuvos gydytojai. Buvęs sveikatos apsaugos ministras mikrochirurgas Juozas Olekas pasakė, kad dar po vienos profesoriaus pamokos ir mūsų gydytojai galėtų atlikti šias operacijas, jei turėtų reikiamų medžiagų.

DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS
DR. PAUL KNEPPER
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
166 East Superior, Suite 402
Valandos pagal susitarimą
Tel. – (1-312) 337-1285

DR. VIJAY BAJAJ, M.D., S.C.
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Priklauso Holy Cross ir Christ ligoninėms
2434 W. 71 Street, Chicago
Tel. 312-434-5849 (veikia 24 val.)
Pirm., antr., ketv., penkt. nuo 12 iki 3 v.p.p.
10401 S. Roberts Rd., Palos Hills, IL
Tel. 708-598-4430 (veikia 24 val.)
Pirm., antr., ketv., penkt. 4 v.p.p. – 7 v.v.

Kab. 312-735-4477;
Rez. (708)246-0067; arba (708)246-658
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
SPECIALYBĖ – NERVŲ IR
EMOCINIS LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ – AKIŲ LIGOS
3900 W. 95 St. Tel. (708) 422-0101
Valandos pagal susitarimą
Pirm. 3 v. p.p. 7 v.v. antr. 12:30-3 v.p.p.
treč. užsąjau, ketv. 1-3 v.p.p.
penkt. ir šėd. 9 v.r. 12 v.p.p.

6132 S. Kedzie Ave., Chicago
(312) 778-8888 arba (312) 480-4441
DR. K. A. JUČAS
ODOS LIGŲ SPECIALISTAS
GYDO ODOS AUGLIUS, ŽAIZDAS IR
IŠSIPLIETUSIAS KOJŲ VENAS
KOSMETINĖ CHIRURGIJA

Tel. kabineto ir buto: (708)552-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1 iki 8 v.v.
išskyrus treč. Šešt. 12 iki 4 val. p.p.

DR. PETRAS V. KISIELIUS
INKSTŲ, PUSLĖS IR PROSTATOS
gydymas bei chirurgija
5635 S. Pulaski Rd., Chicago, IL
Tel. 312-585-1955

172 Schiller St., Elmhurst, IL 60126
708-941-2806
Valandos pagal susitarimą
Vakaris ir savaitgaliais tel. 708-834-1120

DR. S. LAL
SPECIALYBĖ – VIDAUŠ LIGOS
2454 W. 71st Street
(312) 434-2123
Pirm. 2-7. Antr. ir ketv. 9-12. Penkt. 2-7

Kab. tel. (312) 585-0348;
Rez. (312) 779-5533
DR. FRANCIS MAŽEIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4255 W. 63rd St.

Val pagal susitarimą: pirm. ir ketv. 12-4
6-9; antr. 12-6; penkt. 10-12; 1-6

Kab. tel. (312) 471-3300

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.,
Chicago, IL 60652

Cardiac Diagnosis, Ltd.
Marquette Medical Building
6132 S. Kedzie
Chicago, IL 60629
Tel. (312) 436-7700

RIMGAUDAS NEMICKAS, M.D.
S. PRASAD TUMMALA, M.D.
Širdies ir Kraujagyslių Ligos
Valandos pagal susitarimą

Namų (708) 584-5527
DR. ALGIS PAULIUS
ORTOPEDINIS LIGOS
CHIRURGIJA
6132 S. Kedzie, Chicago, Ill.
Tel. (312) 925-2670

1185 Dundee Ave., Elgin, Ill. 60120
Tel. (708) 742-0255
Valandos pagal susitarimą

DR. L. D. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLECKAS
Optometristas (Kalba lietuviškai)
Tikrina akis, priklaio akinus
2618 W. 71st St.
Tel. (312) 737-5149
Val. pagal susitarimą

Palos Vision Center, 7152 W. 127th St.
Palos Hgts, Ill. Ketv. val. 3-6 v.v.
Tel. (708) 448-1777

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PUSLĖS IR
PROSTATOS CHIRURGIJA
2656 W. 63rd Street
Val.: antr. 1-4 v. p.p. ir ketv. 2-5 v. p.p.
Šešt. pagal susitarimą
Kabineto tel. (312) 776-2880.
Rez. (708) 448-5545

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
Specialybė – Vidaus ligų gydytojas
Kalbame lietuviškai
6165 S. Archer Ave. (prie Austin)
Valandos pagal susitarimą
Tel. (312) 585-7755

ARAS ŽLIŪBA, M.D.
AKIŲ CHIRURGIJA
AKIŲ LIGOS
Good Samaritan Medical Center-
Naperville Campus
1020 E. Ogden Ave., Suite 310,
Naperville IL 60563
Tel. 708-527-0090
Valandos pagal susitarimą

LINAS A. SIDRYS, M.D.
Ophthalmologas/Akių Chirurgas
2636 W. 71st St.
312-436-8888
4140 W. 63rd St.
312-735-7700
Chicago, IL

BET NE LIETUVOS SPAUDA!

Kol buvome geležinės uždangos skiriami, žinojome, kad, skaitant Lietuvos spaudą, reikėjo mokėti „tarp eilučių“ skaityti. Nejaugi ir dabar reikalai dar nėra pagerėję, kadangi Lietuvos spaudoje beveik nieko gero negalima matyti. Tarybiniais laikais spaudoje buvo pilna įvairių „pergalių ir laimėjimų“. Būdamo aprašomi darbo divyriai ir didvyres ir „pasivymėjusios kiaušinėlis“. Dabar to viso nebėra. Galbūt už tai ir rašoma, kad mėsos skonį jau žmonės pradeda užmiršti. Atsimenu, dar per pirmąją okupaciją tuomet Dvidešimt devintajam teritoriniam šaulių korpe (buvusios Lietuvos kariuomenės likutis) vietoje buvusio „Kario“ buvo leidžiamas, jeigu teisingai prisimenu, „Radonarmietis“.

Dabar jį prisimenu dėl to, kad, berods, 1941 m. sausio mėn. buvo tokia įdomi žinutė. Buvo rašoma, kad Kazakstane kolektyviniam koksagzyto ūkyje vienas kolūketis (turbūt brigadininkas) už darbo spartą, gavo leidimą nusipirkti kaliošus. Tuomet kariuomenėje, per vadinamus laisvalaikius, buvo organizuoti spaudos skaitymai ir „diskusijos“. Taigi, toks pavyzdys buvo iškeltas kaip „tarybinis laimėjimas“. Nejaugi dabar Lietuvoje žmogus, sąžiningai dirbdamas, nebegali kaliošų ar dviračio padangos nusipirkti? Ar nebūtų geriau, kad jeigu vietoje vagysčių, būtų aprašomi naujakurių laimėjimai? Lietuvoje gyvenimas vyksta, nors gal ir ne taip, kaip mes norėtume. Tad kodėl spauda juo neprašo? Ir Čikaga buvo atplaukęs didelis prekinis Lietuvos laivas „Kapitonas Stulpinas“, vadovaujamas lietuviu kapitono. Jeigu jūrininkų būrelis nebūtų į Seklyčią užsukęs, tai taip nieko nebūtume nė žinoję.

Cia jau man yra visai neabejotina, kad dabartinis metu, kuomet tėvynainiai taip pasiilgę užjūrio tautiečių ir kuomet „lietuvis glaudžias prie lietuvių“, nebeatirado korespondento, kuris su jais plauktų ir kelionę aprašytų. Pagal lietuvišką spaudą, atrodo, kad Lietuva prie jūros dar nepriejusi. Atsimenu, kuomet Lietuva nusipirko tik laivukštį (berods „Maistą“), tai Pulgis Andriūsis, su juo į Angliją plaukdamas, tą savo kelionę lyg Odiseją aprašė. Dabar Lietuva turi didžiulį žvejybos ir prekinį

laivyną. Lietuvos žvejai, nors ir ne su visais lietuviškai susikalbėsi, žvejoja prie Argentinos, Afrikos pakrančių ir poliariniuose vandenyse, bet apie tai tik tuomet išgirstame, jeigu kokia nelaimė atsitinka. Kasdieniniuose „Eltos“ žinių pranešimuose daug žodžių, bet mažai žinių.

Žinios, kurios yra parengiamos Lietuvos spaudai, mums netinka. Dabar tokios žinios, kaip: „Atidėtas naujos sienos perėjimo atidarymas“; arba — „Sutaupų indeksavimas — tik iš biudžeto“, galbūt labai reikalingi Lietuvos gyventojams, bet mums jos visai nenaudingos, kadangi per tas perėjas nevaikščiosime ir jokių indelių neindeksuosime. Lygiai kaip gyvenantiems Lietuvoje būtų visai neįdomu ir nesuprantama, jeigu Amerikos balsas perduotų i Lietuvą, kiek kainuoja automobilus kelinė iš Marquette Parko į miesto centrą. Arba apie dabar Čikagos miesto taryboje vykstančius debatus dėl papildomo cigarečių apmokestinimo. Mes gerai suprantame, kad Lietuvos spauda nėra mums skirta. Tačiau, manciau, kad ir Lietuvos žmonėms yra kasdieniai nusikaltimų aprašymai nusibode.

Būtų visai kitas reikalas, jeigu būtų nurodoma, kad niekur pasaulyje organizuoti kriminalistai neveikia be valdantiųjų sluoksnių žinios. Tad ir Lietuvoje tuo pačiu keliu yra einama. Atrodo, kad Lietuvos žmonės patys tai labai gerai žino. Tai parodo viešasis nuomonių apklausinėjimas, kuriuose policijai rodomas labai mažas pasitikėjimas. Kaip galima policijai pasitikėti, jeigu ji į nusikaltimus pro pirštus žiūri. Arba, kuomet Šiaulių policijos komisari sako, kad visi, kurie daro nusikaltimus ir sprogdinimus, yra jiems žinomi. Tačiau — trūksta įrodymų! O aš manciau priešingai: tokie komisari pasisakymai kaip tik įrodo, kad yra kažkokios ryšiai. Arba jie dengia dar aukštesniuose postuose esančius asmenis. Kuomet, policija organizuojant, pagrindinis dėmesys buvo kreipiamas į uniformas, tai jau buvo galima matyti, kuria linkme bus einama. Kai vagys ir organizuoti nusikaltėliai siaučia, reikia aksekbantus, baltas pirštines pasidėti ir rankoves atsirauti.

J.Ž.

LIŪDNAI SUKAKČIAI PRAEJUS

Už ką jie buvo tremiami sunaikinimui

Baisiojo birželio sukaktis buvo paminėta Lietuvoje ir išsivijoje. Ypač išpuodingai buvo šis tragiškas lietuvių tautai įvykis minėtas Vilniuje, Dainų slėnyje, tremtinių dainų ir poezijos vakaru. Chorui vedant, visi išjungė ir tremtinių skausmo ir ilgesio dainas. Po prakalbų programa baigta duonos pasidalinimo apeiga, kurią atliko arkivysk. Audrys J. Bačkis. Kitą dieną N. Vilnioje, prie paminklo genocido aukoms, paminėto tremimų 52-sios metinės. Paminklo padėję padėjo vainikus Respublikos prezidentas, sostinės savivaldybė ir kitos žinybos. Minėjimo dalyviai šalia geležinkelio ilgą ruožą nuklojo geleimis. Uždegtos žvakutės, buvo dainuojamos tremtinių sukurto ilgesingos dainos. Miestuose buvo iškabintos juodu kaspinu perrištos tautinės vėliavos.

Tremtinių palaikai grįžta į Lietuvą

Tauta naikinta be pasigailėjimo. Labai gaila, kad okupantais sugebejo tautą suskaldyti. Kai vieni aukojosi dėl jos laisvės, kiti talkino okupantui ir prisidėjo prie savo brolių žudymo bei tremimo. Vienierius metus išgyvenę pirmąją sovietų okupaciją, patyrę okupanto žiaurumus, daugelis jau nenorėjo likti tėvynėje. Visą palikę, pasirinko nežinomą tremtinio likimą Vakaruose. Likusieji patyrė šurpaušius išgyvenimus. Arestai, namų deginimas, žiaurūs kankinimai. Traukiniai juos vežė ir rytus alkui ir mirčiai. Partizanai, išeję į miškus, ryžosi žūtutinei kovai. Daugelis jų krito toje kovoje. Jų kūnai buvo išniekinami miestų aikštėse. Geriausi Lietuvos sūnūs buvo sugrūsti į lagerius, Vorkutos ir Igarkos šachtas. Daugelio kūnai liko amžinam poilsui tundrose, tik dalis tremtinių ištvėrė ir galėjo grįžti tėvynėn. Beveik kas trečias žmogus nukentėjo. Šiandien tik kai kurių kaulai grįžta į Lietuvos žemę.

Neseniai Lietuvos spauda pranešė, kad Onušio bažnyčios šventoriuje šeimos kape palaidoti Nepriklausomybės akto signataro Donato Malinausko, jo žmonos ir sesers, i Lietuvą pervežti iš Altajaus krašto, palaidoti.

IGNAS MEDZIUKAS

Neatsakyti klausimais

Rašytojas Justinas Marcinkevičius prisimena pirmuosius tremimus, kai jis buvo dar vaikas: „Tą 1941-ųjų birželio 14-osios naktį atsibudau, pajutęs grynąjį, kaip kokią nerimą. Motina sėdėjo ant lovos krašto, tėvas vienmarškinis, užsigulęs ant lango, žiūrėjo į vieškelį. Buvo girdėti tolimas šunų lojimas, retkarčiais amtelėdavo ir mūsiškis. Miegok, vaikeli, miegok. Atėjo kaimynas. Sėdėjo abu ant suolo, rūkė. Žiburio nedegė. Atrodė, jeigu sėdėsim tylūs patamsyje, — nelaimė praeis pro šalį. Jaučiau: niekada mūsų gryčioje nebuvo tiek baimės. Net ir vasaros perkūnijų metu, kai, suklupdžiusi vaikus melstis, motina, degindama iš po sijos ištraukia verba — šventintą eglio šakelę, jos dūmais grynai namus nuo žaibo, nuo ugnies. Galvojau: matyt nuo to, kas dabar vyksta, nė tėvai nežino apsigynimo. Tikiai tylėti susigūžus tamsoje. Miegok vaikeli, miegok...“

Rytą kaimas klėsi nedrąsiai. Vėliau nei paprastai išginė gyvulius, vėliau ugnį užkūrė. Girdėjau šnabdančius mokytojų išvežė... ne mūsiškį, kita. (Musiškį išvežė vėliau, po karo, ir mirė jis tremtyje. Jo atminimui esu paskyręs eilėraštį „Mokytojas“).

Ką reiškia „išvežė“? Kur išvežė? Kodėl išvežė? Jeigu tai bausmė — tai už ką?

Tuos vaikiškus klausimus galėčiau pakartoti ir šiandien, nes ligšiol niekas man ir juos neatsakė. („Literatūra ir menas“ 1988.V.28, Nr. 22).

„Išimties tvarka“

Grinapolio vienkiemyje, Trakų apskrityje, ramiai ūkininkavo Boleslovas Karčiauskas. 1945 m. Karčiauskų šeima buvo sūnų sušaudyta, nes slėpė partizanų. Karčiauskų būdą pavyko išlikti gyvai tik vienai duktėi, Elenai. 1989 m. rugpjūčio 25 d. Elena Karčiauskaitė-Vankevičienė įteikė pareiškimą Trakų rajono vykdomajam komitetui, kad nori atgauti savo tėvo žemę. Bet štai kas įvyko. Amerikoj gyvenantis daktaras Jonas Gintautas, 1989 m. Lietuvos AT priėmus Valstiečių

ūkio įstatymą, atvykęs iš Amerikos „panorėjo“ ūkininkauti. Gavęs tuo metu buv. Ministrų Tarybų pirmininko V. Sakalausko ir jo pavaduotojo J. Jagmino rezoliucijas „išimties tvarka“ Trakų rajone, Semeiškių apylinkėje, gražioje vietoje, prie ežerėlio J. Gintautas gavo 48 ha žemės, priklausiusios sūnų likviduotai Karčiausko šeimai. Priedo dar neatlygintinai buvo pridėti Bagdonių kultūros namai, kuriuose jis neva buvo žadėjęs steigti klinika.

Taigi susikirto interesai amerikiečio daktaro ir teisėtos turto paveldėtojos Elenos Karčiauskaitės-Vankevičienės. Kyla klausimas, kodėl šiam daktarui tokie malonūs ir dosnūs buvo aukšto rango Lietuvos pareigūnai? Sužinota, kaip rašoma „Lietuvos aidas“ birželio 1 d. nr., A. Anskaičio str., kad J. Gintautas, kurio tikroji pavardė Sirsinas yra buvęs KGB agentas ir veikęs slaptyvystės „Tulpė, užsienyje P. Gražys“. Gimęs 1938 m. Raseinių rajone, Justinas kaimo, mokesis Šiauliuose, vėliau Maskvoje. KGB užverbuotas 1962 m., o po ketverių metų išvyko į JAV. („Lietuvos aidas“, 1992.VIII.4).

Kai teisėtoji ūkio paveldėtoja Elena Karčiauskaitė-Vankevičienė („bandito duktė“) kreipėsi į Lietuvos prokurorą, jis 1992 m. gruodžio 2 d. raštu šitaip atsakė: „Žemė buvo jam (J. Gintautui) skirta valstiečio ūkiui steigti, pagrįstai... Teisėti dabar J. Gintauto nuosavybėje esančios žemės paveldėtojai negalėjo pasinaudoti pirmumo teise valstiečio ūkiui steigti, nes sprendžiant žemės skyrimo klausimą, negyveno ir nedirbo Trakų rajone“.

Keista teisinė logika: o J. Gintautas ar gyvena tame rajone, ar bent Lietuvos teritorijoje? Jis buvo toli už Atlanto, Amerikoje. Tikra stalinistinė įstatymo interpretacija.

1993 m. sausio 20 d. potvarkiu Nr. 27 Trakų rajono valdyba leido J. Gintautui išpirkti žemę, nors Elena Vankevičienė ir teismą kreipėsi 1991 m. lapkričio 2 d., tačiau byla buvo atidėta. To nepaisant, rajono valdyba nutarė žemę parduoti J. Gintautui. Atrodo, kad Lietuvoje dar tebėra gyva Stalino dvasia.

Iš kokių šilkas, už akių kaip vilkas. *Lietuvių patarlė*

MIRTYS MASKVOS GREITKELYJE

VYTAUTAS ŠEŠTOKAS

Vaziuoti Rusijos sostinės Maskvos greitkeliais yra labai pavojinga: gali prarasti gyvybę.

Štai ką rašo vienas amerikietis korespondentas iš Maskvos. Maskvą ir jos apylinkes juosiantis greitkelis, pavadintas Mirties keliu. Jeigu reikia naudotis šiuo greitkelio, prieš tai įdomu pažvelgti į statistinius duomenis.

Praeitais metais tik viename šiame Rusijos 65 mylių ilgame greitkelyje buvo užmušti 243 žmonės. Tuo tarpu Amerikoje daugiausia naudojama viename greitkelyje 60 mylių nuotolyje per metus vidutiniškai žūsta 13 žmonių.

Maskvos greitkelis yra didžiausias ir daugiausia naudojamas susisiekimui kelias visoje Rusijoje. Vaziavimas šiuo keliu yra mirties ieškojimas. Jame nėra centro arba barjero, kuris atskirtų priešingą kryptimi vaziuojančius automobilius.

Kelyje nėra jokių pažymėtų linijų automobiliui. Nakties metu prie kelio nedega jokios šviesos. Viena linkme dėl kelio siaurumo gali vaziuoti tik trys automobiliai.

Nusidėvėjęs kelio grindinys su vaziuotojai nepastebimomis skylėmis.

Nepažymėtos iš greitkelio išvaziavimo linijos, neapšviesti judėjimo ženklai.

Jaunoji karta, ypač turtin-gieji, su užsienietiškais automobiliais zigzaguoja dideliu greičiu ir juokiasi iš policijos, kuri kartais parašo vieno dolerio baudą už greitą vaziavimą.

Šis greitkelis buvo atidarytas naudojimui 1960 metais. Tačiau jau nuo pirmųjų dienų buvo perkrautas. Jo planuotojai nepalikto vietos naujų vaziavimo takų planinimui.

Trijų automobilių viena kryptimi vaziavimo plotmė jau iš pradžių nebuvo pakankama.

Komunizmo valdymo metais svarbiausia buvo turėti greitkelį. I jo Saugumą nebuvo kreipiama daug dėmesio. Dabar Maskvos pareigūnai nutarė investuoti 25 milijonus dolerių ir šį greitkelių modernizuoti.

Pirmasis projektas yra padaryti centro barjerą ir atskirti dvi kryptis judėjimą. Iki šio laiko to perskyrimo padaryta tik 3 mylios, nes lėšų stoka lėtina visą programą.

Judėjimo kryptį atskyrimas

yra būtinas veiksnys, norint išvengti šiuo metu daugiausia įvykstančių tiesioginių susidūrimų.

Maskvos nustatytas greičio vaziavimas yra 36 mylios ir valandą. Tačiau daugiausia vaziuotojų vaziuoja 60 mylių.

Pėstieji keleiviai, kurie nori perkirsti skersai kelią, rizikuoja savo gyvybe.

Pėstųjų žūsta apie 40% tarp kitų nelaimių.

Mašinų vaziuotojai su nekantrumu ir dideliu greičiu laksto iš vienos linijos į kitą, vieni kitus pralenkdam. Iš jų tik 30% naudoja saugumo diržus. Turtingi vaziuotojai nebeja jokių policijos rašomų baudų. Jie iš anksto viską padengia kyšiais.

Saugumo dėlei yra geriau vaziuoti dideliais sunkvežimiais negu automobiliais. Geriausia yra vaziuoti tanką, sako jų policijos pareigūnas.

Trūkumas automobilio dalių, padangų ir taisyomo dirbtuvių didina nelaimių skaičių. Avarijų paliestiesiems suteikti medicinos pagalbą trukdo trūkumas greitos pagalbos mašinų. Nėra koordinacijos tarp policijos ir greitosios pagalbos.

Rusų judėjimo policijos pranešimu, 15 žmonių miršta iš 100 automobilių nelaimių. Svarbiausia priežastis yra, kad nėra kas suteiktų pirmąją pagalbą.

Ilgas Maskvos su apylinkių apjuosimo greitkelių pakelėje neturi jokių restoranų, sustojimui vietų, užkandinių, viešbučių ar telefonų. Pakelėje neegzistuoja kuro papildymo stotys.

Vaziuotojai automobilių bagažinėje kartu su savimi vežasi benzino atsargas. Tai sukelia dar didesnius sprogimus, įvykus nelaimė.

Pažvelgus į šią apgailėtiną Rusijos greitkelių sistemą ir palyginus ją su moderniais Amerikos greitkeliais, matyti didžiausias skirtumas. Šio krašto greitkeliai yra labai gerai suplanuoti. Šis progresas buvo pasiektas ilgų metų demokratiško gyvenimo dėka, pinigais ir laisvo žmogaus nevaržoma iniciatyva, kuri atnešė gerovę visiems gyventojams.

Saugokimės nedraugingų pėdantių, kurie, priversti nueiti į subuvimą, sugrįžę sako, „Kad jeigu tai būtų buvusios knygos, jie nė vienos nebūtų atvertę“.

John Morley

TRUPUTIS KITO GYVENIMO

VIDMANTAS POVILIONIS

19

Kitas tardymas — be rezultatų. Sakau jiems: — Laukėte ką pasakysiu Mamai? Daugalas įsiutęs. Bet šypsosi: — Kai tardžiau tavo motiną, jai net kojos drebojo. Matyt, turėjo ką pasakyti. Tardžiau visą dieną. Tylėjo. Kažką slėpė.

Jaučiu šaltą drėbulę. Ir stebiuosi, kad nenoriu mesti į jį stalo ar ko nors panašaus. Lyg plaukiuoju erdvėje. Ir galvoju: „Jūs daug ir jus reikia naikinti. Kaip marą. Deginti. Be jokio galios“. Suprantu, kad nieko nepasieksiu, jei sutrūnčiau Daugalą. Toks šaltas supratimas. Be emocijų. Turėčiau ginklą — eitau per kabinetus ir šaudyčiau. Visiems į kaktą. Be jokio jausmo.

Tardytojas perrašinėja protokolą. Sedžiu gal tris valandas ir galvoju — vis tą patį ir tą patį.

KARININKAI IR KARININKŲ SŪNŪS

Patekau į įdomią kompaniją: Jeronimas ir Memedas. Viskas nieko — kaip visada pirmomis dienomis, tik per vakariene Jeronimas dideliais galbais suryja pusę mano mėnesio normos lašinių. Per pusryčius — kitą. Diedas stambus, pilvas kabo virš kelnų juosmens. Gal jam daug reikia... Bet šitaip ryti — kriminalistų įprotis. Ką šiandieną pagavai — suryk. Rytą gal nebebus. Jeronimas sakosi esąs kaunietis. Jo kišenėje radę atsišaukimą, parašytą ant trispalvės. Jis

pats neatsimena, iš kur tas lapelis. Buvo gerai įgėrę, nežino net kur — „Šnekurtyje“ ar „Apynyje“. Paėmė girtus, pakratė, rado... Keistos Jeronimo istorijos. Atrodo, toks susipratęs tautietis, o kalba — padugnių. Jo tėvas, žinoma, Lietuvos karininkas — kiek dar jų bus mano kameroje, karininkų sūnų. Karininkiškos Jeronimo istorijos baigiasi greitai, daug smagiau jam pasakoti apie savo — aferisto gyvenimą.

Memedas — adžaras. Senelis buvo mulla. Memedas tarnavo čia kariuomenėje — saugojė kalinius. Ir pasilikio. Norėjo stoti universitete į teisę. Čia lengviau. Gruzoje egzaminai brangiai kainuoja. Baigė kažkokią Vilniaus mokyklą, dirbo kažkoku techniku... Susidraugavo su vienu Vilniaus žydėliu taksistu, jau turėjusiu kriminalinių reikalų. Žydėlis parašė Memedo suorganizuoti pistoletą, šis ir suorganizavo. Kartą tas žydėlis, prisigėręs su pažįstamu milicininku, nusprendė pasilinksmiti: pašaudyti iš vaziuojančios mašinos. Milicininkas patupdė žydėli, žydėlis kaip mat nurodė Memedą, ir Memedas dabar aiškinasi, kad tikrai nenorėjęs nuvaryti lėktuvo.

Praeina kelios dienos. Įvedu maisto normą, nes nuostabioji Kazakevičiaus žmona, gyvenanti Kaune, Šančiuose, neatsimena jam nei maisto, nei pinigų. Apie Memedo nuotykįs Gruzoje kol kas niekas nežino. Kažkokia panelė ar buto šeimininkė ji remia, bet tai — tik ašaros. Memedas sutinka normuoti maistą, bet pasiūliausia Jeronimas. Jis valgys, kiek norės, ir niekas jam nekomanduos.

— Norėsi, bet nevalgysi, — sakau. — Negausi nieko.

Jis apimsta. Bet kai žaidžiame domino, kyla baisiausi pyktio priepuoliai. Mane ir Memedą kartu sudėjus, vargu ar būtų jo svoris. O ir ūgis! Memedas, kol buvo vienas, truputį jo prisibijojo, nors toje savo mokykloje mokėsi džiū-džiū. Nejuokinga būti su

pamišėliu, imtynės nepadės. Bet dabar mes jau dviese, ir prisibijo Jeronimas. Kalbame nedviprasmiškai. Nedaug. Su saiku. Tai palieka jam šiekį tokį įspūdį.

Su karininko bei mulos sūnumis pakeičiau kelias kameras. Tardymai vangūs. Nors medžiagos susikaupe daug. Siaubingai daug.

Tardytojas Baltūnas, išstypęs, nesveiko veido dilba, išsiima iš seifo sportinį šautuvą.

— Gal prieš šitą pašneksi?

Tyliu.

— Tai kur padėjai? — klausia Daugalas.

— Ką?

— Žinau pats.

Daugalas dviprasmiškai šypsosi, Baltūnas laido kvailus sąmojus.

— Jūs skaitėte Šveiką? — klausiu Baltūno.

— Na tai kas?

— Gal atsimenate užrašą viename traktieriuje: „Nelisk, patarėjau, prie lošiančių, nes gausi per dantis“.

Baltūnas virškina.

— Tu ką norėjai pasakyti?

Aš kreipiuosi į Daugalą:

— Jis paskirtas mūsų bylai?

Ne.

— Tą ir norėjau pasakyti. Tegu laiko savo sąmojus sau.

Daugalas išsina manęs skusti Rimkui, Baltūnas varto bylas...

Kaltinimai pilasi: buvau pasiruošęs nužudyti visuomenės veikėją. Šarinas prisipažino. Ir tas žmogus, kuriam buvo patikėta žudyti, prisipažino taip pat. Be to, mūsų organizacija vogė liaudies skulptūras.

— Nebuvo jokios organizacijos, — kartoju šimtą kartą.

(Bus daugiau)

Poeto Antano Miškinio kapas tarp šviesos ir šešelio žaismo.

Nuotr. V. Jakovicko

Zita ir dr. Leonardas J. Šimučiai.

VEDYBŲ SUKAKTIS

Zitos ir dr. Leonardo J. Šimučių 50 metų vedybų sukaktis įvyko 1993 m. gegužės 8 dieną. Jų vaikai, dr. Leonardas J. (Nancy), dr. Zita M. (dr. Michael), dr. Pranas (Joyce) ir Robertas (Eva), sukvietė šeimos narius, iš kurių 40 dalyvavo Oak Lawn Hilton banketo salėje. Iš desimties sukaktuvininkų anūkių dalyvavo devyni. Gimines atvažiuo iš California, Wisconsin, Ohio, Illinois ir Washington, DC. Iš šeimos narių dalyvavo kun. Antanas Zakarauskas, buvęs Šv. M. Marijos Gimimo parapijos Marquette Parke klebonas.

Dr. Leonardas Šimūsis buvo Čikagos Valstybinio universiteto muzikos departamento vedėjas ir ilgametis universiteto choro vadovas. Pensijon pasitraukė 1985 m. Jis taip pat buvo De Paul universiteto Muzikos mokyklos fakulteto narys ir Šv. Ritos parapijos vyrų bei berniukų choro vedėjas (1954-1968).

Tarp 1941 ir 1951 metų dirgavo Čikagos apskr. Lietuvos Vyčių chorą. Tame laikotarpy

buvo vargonininkas keliose lietuvių parapijose. Irgi yra buvęs De LaSalle ir Fenwick aukštesniųjų mokyklų berniukų choro vadovas. L. Šimūsis išgijo doktoratą Ottawa universitete, Kanadoje, 1961 metais.

Zita Šimutienė, buvusi mokytoja, 1984 metais pasitraukė pensijon iš savo pareigų District 143, Midlothian, Illinois. Ji buvo vargonininkė Šv. Ritos parapijoje (1954-1965 m.). Magistro laipsnį Z. Šimutienė išgijo St. Xavier kolegijoje. Dabar ji yra Beverly Hills Embroiders Guild parodų pirmininkė.

Zita ir Leonardas Šimučiai sykiu baigė De Paul universiteto Muzikos mokyklą 1942 metais.

Dr. Leonardo J. Šimučio tėvas buvo ilgametis „Draugo“ redaktorius (1927-1968). Lietuvos seimo narys (1926-27), Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininkas (1940-1965), Katalikų Federacijos sekretorius (1932-1952) ir Amerikos Lietuvių Katalikų Susivienijimo pirmininkas (1934-1972).

L.J. Š.

SPAUDOS KONFERENCIJA SU MINISTRU PIRMININKU ADOLFU ŠLEŽEVIČIUM IR SEIMO ATSTOVAIS

LIŪDA RUGIENIENĖ

(Tesinys)

Liūda Rugienienė („Draugas“): Noriu paklausti opų klausima apie mūsų tautos genocidą. Lietuvoje yra žuvis kas penktas lietuvis ir yra įvykusi baisi tragedija. Dr. Bieliauskas labai konkrečiai pasiūlė, kaip būtų galima šita problema spręsti. Jis pasiūlė modernios psichologijos metodą, ir atrodė, kad galbūt jo idėja būtų priimtina. Jūs visiškai tą pasiūlymą atmetėte. Kaip jūs galvojate, ką mes turime šiuo klausimu daryti?

Adolfas Šleževičius: Kodėl jūs sakot, kad atmečiau? Liūda Rugienienė: Susidarė toks jausmas.

Adolfas Šleževičius: Paprasčiausiai mes susitarėm su dr. Bieliausku, kad susitikime Birštone rugpjūčio 15 d. ir pratęsime diskusijas. V. Bieliauskas turi gan didelę patirtį tais klausimais, todėl visi pasiūlymai turi būti išnagrinėti ir čia apie jokus atmetimus (nei vienos idėjos, kuri čia praskambėjo) negali būti kalbos. Reikia išnagrinėti ir tik tokiu pagrindu galima priimti ar atmesti.

Liūda Rugienienė: Jūs neat-

sakėt į mano klausimą. Būdamas partijos vadovas, šiuo reikalu turėjot daug galvoti, kaip kad mes, kiekvienas lietuvis, galvojame. Koks yra atsakymas ir kaip šita problema reikia spręsti?

Adolfas Šleževičius: Kokia problema?

Liūda Rugienienė: Genocido problema. Kas lieka atsakingas? Dabar, po visų šitų žudynių, atrodo, nėra kaltininkų. Kaip mūsų tauta turi susidoroti su šita psichologine problema?

Adolfas Šleževičius: Klausimas labai sudėtingas. Aš suprantu, kad čia klausimas vedamas ta prasme — kas yra genocido autoriai ir vykdytojai? Liūda Rugienienė: Ne visai. Mano klausimas yra — kaip mes turime gydyti šitą tautos žaizdą? Jūs esate vadovaujantis organas, turit apie tai galvoti ir duoti tam tikrus pasiūlymus. Koks jūsų pasiūlymas, kaip mes tą problemą spręsim?

Adolfas Šleževičius: Aš dabar jums negaliu konkrečiai pasakyti, koks pasiūlymų tokį opų ir sudėtinga klausimą sprendžiant. Viena iš tų, kad tai didžiulė problema, genocido aukų arba kankintųjų vertini-

mas ir nustatymas. Tame skaičiuje, mano supratimu, labai aktualus klausimas, tai Rainių kankintojo, kuris yra dar gyvas, teismas. Mes manome, kad artimiausiu metu turėsime suformuoti tą klausimą ir, be abejo, teisės tvarkos organai grįžtų prie Raslano bylos ir kitų, kurie dar yra gyvi.

Romualdas Ozolas: Yra du darbai, kuriuos reikia nedelsiant atlikti. Pirma, atnaujinti desovietizacijos įstatymo rengimą, nustatant kategoriją žmonių, kurie privalo atsakyti už tai, kas buvo. Antra, nelaukiant to įstatymo priėmimo, penktas šešetas kalčiausių asmenų turi būti patraukti teismam. Mes padarysime viską, kad šitas prasidėtų.

Aloyzas Sakalas: Aš manau, kad turėtų būti įvardinti ir genocido vykdytojai. Minėjau, kad buvo įvardinti nusikaltimai, bet neįvardinti vykdytojai. Vykdytojai turi būti įvardinti, ir tie, kurie yra gyvi, turėtų būti atsakingi per teismą už savo veiksmus.

Saulius Šaltenis: Nėra nieko blogiau, kai ne tik turtas neturi šeimininko, bet kai istorijoj padaryti nusikaltimai neturi šeimininko. Tada jie, kaip vaiduokliai, kaip piktos dvasios, nuodija gyvenimą. Šita problema galėjo būti puikiai išspręsta tame pačiame dvidešimto amžiuje, kur buvo sudaryta mano kolegos rašytojo Gudačio komisija nusikaltimams tirti.

Gudaitis ir ta komisija nieko nepadarė ir užkrovė mums, visai visuomenei, šitą slogutį, šitą problemą. Tai yra labai labai nedovanotina. Visi turi laužyti galvas, kaip tą reikia atlikti. Dabar dėl tų nusikaltimų teismo. Čia negali būti, kad kaip pavyzdį pasirinksim šitą ar aną. Nesvarbu, kas pralėjo kraują, tas turi būti automatiškai traukiamas atsakomybėn, nes iš tikrųjų dabar Lietuvoj už vieno stalo gali susedėti ir jo auka. Šita padėtis yra šizofreniška, nenormali. Čia, manyčiau, būtų valdančios partijos, jeigu suvoktų ir geranoriškai paklaustytų, kas siūloma, vienas svarbiausių ir ryžtingiausių žingsnių.

Adolfas Šleževičius: Klausimas vedamas, lyg tik dabar istorija prasideda. Aukščiausioji taryba veikė trejus nepriklausomybės metus. Jeigu dabar bandoma pradėti nulį mūsų istorijai, tai ne visiškai teisinga. Mes turime negalvoti, kad čia valdančios partijos rūpestis, čia yra visų mūsų istorijos rūpestis. Romualdas Ozolas: Premjere, atsiprašau, kad pertraukiu. Kaip tik apie tai šnekam, ne apie partiją. Kalbam apie visuomenę. Kalbama apie atsakomybę tų, kurie turėjo galimybę ką nors padaryti ir nieko nepadarė. Jie taip pat privalo už tai atsakyti. Atpažinimo momentas turi būti visai ryškus. Pradžioje turi eiti tie, dėl kurių abejonės nebus.

Romas Sakadolskis („Amerikos balsas“): Jūs savo pranešime vakar minėjote, kad yra Amerikos lietuvių bendrovė, kuri galbūt dalyvausianti naftos paieškose Lietuvoje. Ar galite įvardinti, kas yra ta bendrovė, kur ji bazuojasi ir kas yra jos savininkai?

Adolfas Šleževičius: Aš tikrai negaliu pasakyti, nes neatismenu. Buvo raštas, kad dalyvauja naftos verslo konkurse. Kokie to konkurse rezultatai, aš negaliu pasakyti, nes nežinau,

kokioj stadijoj yra. Aš manau, kad šiame projekte Amerikos lietuvių dalyvavimas yra labai pozityvus žingsnis.

Darius Ambrozaitis („American Baltic News“): Aš norėčiau sugrįžti prie nusikaltimų klausimo. Ar nebuvo diskutuoti tie visi dalykai prieš rinkimus? Aš norėčiau žinoti, ar jūs, Lietuvos valdžia, jau esate nutarę šį reikalą, ir čia tik Amerikos lietuviai jį kelia vėl iš naujo?

Romualdas Ozolas: Kaip žinote, aš buvau išrinktas po to žymiojo atsiskyrimo, suvažiavimo ne tik į Centro komitetą, bet ir į biurą. Iš pradžių nebuvo taip suplanuota, bet reformistų grupė jėga paėmė dalį valdžios, ir mes ilgai dirbom. Tame tarpe ir p. Gudaitis, kuriam buvo pavesta sukurti principus ir pradėti darbą, tiriant, traukiant atsakomybėn nusikaltėlius, vykdytų genocidą ir nusikaltimus žmogaus teisėm. Deja, po kurio laiko pradėjo ryškėti — tas darbas nėra pirmaeilis, nors man atrodė, kad tai yra pirmos eilės darbas. Po trečio tuometinio partijos sekretoriaus p. Brazausko paklausimo, aš išėjau ir iš biuro, ir Centro komiteto, ir iš partijos kaip tik dėl to, jog visiškai aiškiai supratau, kad jokio teismo nebus.

Aloyzas Sakalas: Iš tikrųjų Aukščiausios tarybos laikais buvo priimtas gana svarbus genocido įstatymas. Prisdėjė prie genocido, turėjo būti traukiami pagal specialų įstatymą baudžiamojai atsakomybėn, tačiau negirdėjau, kad kas nors būtų patrauktas. Kodėl tai nebuvo padaryta, negalėjau pasakyti. Gal kolega Šaltenis geriau žino, kodėl nebuvo niekas patrauktas pagal šitą įstatymą į baudžiamąją atsakomybę. Man regis, niekam nėra abejonių, kad Antanas Sniečkus buvo vienas iš genocido organizatorių. Tačiau niekad negirdėjau iš LDDP vadovų pasisakymų, įvertinančių Antano Sniečkaus veiklą. Paprastai stengiamasi ginti, kad tai geras ūkinis vadovas, ko aš negirdėjau, bet kad jis genocidą Lietuvoje organizavo, man tokių abejonių taip pat nėra.

Romualdas Ozolas: Noriu pabrėžti, kad turi būti organizuotas teisminis vertinimas. Štai kas turi būti daroma. Nuteis ar nuteis, — kitas klausimas.

Adolfas Šleževičius: Norėčiau vieną komentarą p. Sakalui. Lietuvos komunistų partija perėmė tam tikras funkcijas iš komunistų partijos. Lietuvos demokratų darbo partija susiformavo, iš esmės, kaip nauja partija. Čia ne tik LDDP rūpestis, visų demokratinų partijų rūpestis, pažangios visuomenės rūpestis, kad tie procesai turėtų įprasminimą ir įteisinimą. Jūs sakot, kad per tą laikotarpį nebuvo vykdomas genocido įstatymas. Mes visi po truputį turime priimti atsakomybės dalį. Iš tikrųjų geras impulsas, dabar grįžus, susėd, sudaryt grupę, sudaryt programą, kur buvo

pradėtas p. Gudačio darbas, jį provizuoti. Pakankamai mes dabar turim sandoros ir bendro požiūrio į tuo visus klausimus, nes jeigu kitaip traktuojama, sudaro vaizdas, lyg nėra pradedancio.

Aloyzas Sakalas: Tą iniciatyvą sveikinau.

Adolfas Šleževičius: Šitą padarysim.

Aloyzas Sakalas: Daug kas iš politinių jėgų prie to prisidėtų. Jūsų partija, netgi jei jūs laikote, kad nesate tęsėjai anos partijos ir testinumas negalioja, jūs galėtumėte įvertinti Antano Sniečiaus veiklą dar geriau, kadangi yra kitos partijos žmogus.

Adolfas Šleževičius: Mes sutarėm. Taip pat lengva ir jums, taip pat lengva Centro judėjimui.

Algis Zaprackas („Lietuviškos melodijos“): Paskutinis mano klausimas premjerui. Ko jūs tikėtės Vašingtone ir ką galvojat ir Vašingtono parsivežti Lietuvai?

Adolfas Šleževičius: Vašingtone, mano manymu, bus susitikimas su valstybės sekretorium, Žemės ūkio ministru. Reikės aptarti naujus projektus. Labai svarbūs susitikimai su Tarptautiniu valiutos fondu, pasaulio banku, Eksporto importo banku. Tos trys finansinės institucijos yra labai svarbios, toliau formuojant papildomus kreditus, išteklius Lietuvai.

Liūda Rugienienė: Kaip jums pasisekė praėjus penktadienį, kai susitikote su General Motors viceprezidentu, Fordo atstovais, unijų atstovais ir kokią viltį jie jums davė?

Adolfas Šleževičius: Labai įdomios diskusijos buvo su unijų atstovais. Susitarėm, kad jie mums duos mus dominancius dokumentus. Labai įdomus ir naudingas susitikimas buvo su General Motors viceprezidentu. Rugsėjo mėnesio vidury jie turi atvažiuoti į Lietuvą ir numatomas atidaryti punktą jų produktų pardavimui. Tai labai svarbus ir reikšmingas įvykis mūsų šalies gyvenime. Buvo ir kitų, labai įdomių ir naudingų susitikimų. Labai dėkingas esu jums už sudarytas galimybes.

JAUNIMO STOVYKLOS IR POPIEŽIAUS VIZITAS

Lietuvos katalikų jaunimo vasaros stovyklos šiais metais skiriamos artėjančiam popiežiaus vizitui. Bus klausomasi paskaitų, vyks videofilimų peržiūros, pokalbiai apie Jono Pauliaus II asmenį, jo darbus, bendros maldos. Pranciškonų jaunimas, pavyzdžiui, rengia Šventojo Rašto studijų savaitę, o liepos pradžioje numatys žygis iš Kretingos į Žemaičių Kalvariją. Studentų bendrija „Verus“ stovyklauja Anykščių rajone, o skautai liepos mėnesį rinksis Palangoje ir Gulbinuose. Ateitininkai numatė surengti per visą Lietuvą keliaujančią stovyklą.

AMERICAN TRAVEL SERVICE
9439 S. KEDZIE AVENUE
EVERGREEN PARK, IL 60642
TEL (708) 422-3000
FAX (708) 422-3163

Jau daugiau, negu 25 metai, kai mūsų agetūra organizuoja grupines ir individualias keliones į Lietuvą ir kitus kraštus geriausiomis kainomis. Maloniai ir sąžiningai jus aptarnausime. Informacijai skambinti: 1-708-422-3000. Darbo val.: pirmad., antrad., trečd., ketvd. ir penkt. 9 v.r.—5 v.p.p., šešt. 9 v.r.—1 v.p.p.

INTERNATIONAL TRAVEL CONSULTANTS

Organizuoja grupines ir individualias keliones į Lietuvą ir visus kitus pasaulio kraštus žemiausiomis kainomis.

CARGO — siunčiame oro linija

„ŽAIBAS“ — virš 10 skirtingų paketų pasirinkimas su garantuotu pristatymu į namus Lietuvoje per 10 darbo dienų.

9625 South 79th Avenue
Nicholsville, MO 64545
Tel. 708-430-7272

223 Kalvarijų gatvė
Vilnius, Lietuva
Telefonai: 77-76-07 ir 77-63-02

CLASSIFIED GUIDE

FOR RENT

Išnuomojamas 3 kamb. butas prie Marquette Parko su virtuvės įrengimais ir šiluma. \$380 į mėn. Kreiptis tel. 708-425-7160.

MISCELLANEOUS

ELEKTROS. ĮVEDIMAI — PATAISYMAI
Turio Chicago miesto leidimą. Dirbu ir užmiesty. Dirbu greitai, garantuotai ir sąžiningai.

312-779-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

10%—20%—30% pigiau mokėsit už apdraudą nuo ugnies ir automobilio įsamių.

FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th St
Tel. — (708) 424-8654
(312) 581-8654

REAL ESTATE

GREIT PARDUODA

RE/MAX REALTORS
(312) 586-5959
(708) 425-7161

RIMAS L. STANKUS

- Perkant ar Parduodant
- Greitas ir Sąžiningas Patarnavimas
- M.L.S. Kompiuterių ir FAX pagalba
- Nuosavybių įkainavimas
- Perkame ir Parduodame Namus, Apartamentus ir Žemę.
- Pensininkams Nuolaidą.

FOR SALE

Oak Lawn, 3 bdrn., tri-level with 1 1/2 bathrooms; basement, attached 2 car garage; excellent condition.
\$178,000. Tel. 708-424-6075.

INVESTOR WANTED

3933 W. 63 St. 3-story bldg. has 3 stores, 5 apts, bsmt, 4-car brick garage, fenced yard.
Re/Max Home Center
Ask for Frank Zic, tel. 312-735-6000

Parduodamas 4 1/2 mieg. namas; įrengtas rūšys, kompiuterio, siuvimo kambariai ir skalbykla. Oak Lawn, IL.
Tel. 708-636-7278.

U.S. Savings Bonds Make Great Gifts.

Kasetė — stereo, 1989. Kasetės kaina 10 dol., Illinois gyventojams Tax 0.88 ct. Persiuntimo išlaidos: USA — 3 dol.; Canada — 4 dol.
Užsakymus siųsti:
DRAUGAS
4545 W. 63rd St.
Chicago, IL 60629

Lenkų Okupacijoje ir Jų Kalėjimuose

Povilas Potkevičius

Šioje 187 psl. knygoje vilietis autorius aprašo savo gyvenimo tarpni, praleistą lenkų okupuotoje Lietuvoje dalyje ir 8-rius metus kalėjimuose. Knygos kaina 8.00 dol. Ill. gyventojams Tax 70 ct. Persiuntimo išlaidos: + USA — 2.50 dol., Canada — 3.50 dol.

Ready For A Real Challenge?

THE MARIANS OF THE IMMACULATE CONCEPTION

Responding to God with faith and trust in imitation of Mary. Founded in 1673, an international community of Priests and Brothers with locations around the world.

Contact:
Fr. Bill Hayward, M.I.C.
Vocation Director
Congregation of Marians
Thompson, CT 06277
(203) 923-9565

The Marians

FAITH IN ACTION

Name _____

Address _____

City _____

State _____ Zip _____

Phone () _____

60 M. DARIAUS GIRĖNO TRANSATLANTINIAM SKRYDŽIUI

JUOZAS MASILIONIS

S. Darius, jaunystėje Amerikoje buvęs įvairių sporto šakų entuziastas, to entuziazmo nenustojo ir Lietuvoje. Tiek kariuomenėje, tiek visuomenėje jis propagavo sportą: futbolą, beisbolą, krepšinį, bėgimą, šokimą, čiuožimą, ieties metimą, buvo vienas iš LFLS kūrėjų ir pirmininkas. Ruošė įvairias sporto rungtynes kariuomenėje ir visuomenėje. Dėl vedybų ir sporto S. Darius nukentėjo, nes nepaprastai leidimo vesti, vedęs nepašė. Karinė vadovybė nepatik S. Dariaus lankymasis su sportininkais Latvijoje. Dėl vedybų 30 parų arešto, dėl sporto 5 P. Jurgėlos liudijimu, kažkoks svetimtautis aviacijos viršininkas nemėgęs patrioto S. Dariaus ir jį pradėjęs persekioti. Buvo numatytas siųsti į Angliją pasitobulinti aviacijoje, bet vietoj to kariuomenės įsakymuose pradėjo rodytis bausmės ir papėkimai, net atestacijos atsirado posakis: „Turi būti paleistas iš kariuomenės“. Tų ar dar ir kitų priežasčių vertiamas, S. Darius prašosi paleidžiamas bent metams neapmokamų atostogų. 1927 m. gegužės 1 d. pakeliamas į kapitono laipsnį, o geg. 4 d. paleidžiamas atostogų. Atsisveikindamas draugams pasakęs: „Aš į Lietuvą iš Amerikos parsikriau“.

Traukiniu išvaizdo iš Lietuvos į Paryžių, kur kaip tik pataikė į iškilmingą ir triukšmingą Lindbergo, perskridusio iš New Yorko per Atlantą į Paryžių, sutikimą. Tai dar kartą sukėlė Dariaus pasiryžimą persikristi Atlantą ir nusileisti Kaune, tuo būdu išgarsinant lietuvių ir Lietuvos vardą. Grįžęs į Ameriką, pirkto trivietį lėktuvą, gavo leidimą praktikuoti skraidymo sportą. Daug skraidžiojo, kas kartą nu-galėdamas didesnius atstumus, turėdamas keletą avarių, tačiau tas neatbaidė ir toliau būti „paukštimogiui“, lėktuvo sparnais skristi ir savo tėvynę Lietuvą. Amerikoje sutiko kitą tokį pat „paukštimogį“, kuriam irgi pasidarė nesvetima svajonė skristi į Lietuvą.

Stasys Girėnas

Tokia jau abiejų lakūnų dalia, kad pradžioje nei Darius nebuvo Darius, nei Girėnas negimė Girėnu, o Girskiu, vėliau Girch-Girčius...

Stasys, Juozas ir Marcelis Martinkūnės, jauniausias. Šešioliktasis vaikas, gimė 1893 m. spalio 4 d. Vytgalo kaime, Kaltinėnų valsčiuje, Raseinių apskrityje, neturtingų ūkininkų šeimoje. Palyginus albumuose įdėtas S. Dariaus ir S. Girėno gimtines gyvenamuosius namus, S. Dariaus – dvaro arba labai turtingo ūkininko rūmai, o S. Girėno – menka menkutė trobelė. Tai rodo, kad didvyriai gali gimti ir dideliuose bei gražuose rūmuose, ir menkose pirkelėse, o Vargas prispaudė ir vieną, ir kitą šeimas ieškoti laimės svečioje šalyje, Amerikoje.

Iš šešiolikos Girskių vaikų išaugo tik keturi: Barbora, Jonas, Petras ir Stasys. 1904 m., kai Stasiui buvo tik 11 m., mirė tėvas, o 1908 m., būdamas 15 m., netenka motinos. Vyr. brolis Jonas jau nuo 1900 m. gyveno Amerikoje, todėl ir Stasys su broliu Petru 1910 m. atvyko į Ameriką, apsigyveno Čikagos Bridgeporte, tada didžiausiame lietuvių telkinyje. Petras sėkmingai vertėsi staliaus amatu, įsigijo namus ir parduotuvę. Stasys, trejus metus pasimokęs pradžios mokykloje, pradėjo už-

darbiauti: dirbo „Naujienu“ spaustuvių, vėliau amerikiečių. Buvo susisiekimo priemonių entuziastas: dviratis, motociklas, laivelis. Buvo savamokslis mechanikas: išardytį, apžiūrėti, vėl sustatyti. Mėgo būti aerodrome ir stebėti lėktuvus. 1917 m. stojo savanoriu į kariuomenę Illinois valstijoje. Nepriėmė. Tada Girch pavarde stojo kaimyninėje Missouri valstijoje ir buvo priimtas į oro eskadrilę. Prižiūrėjo ir taisė lėktuvus. Svajonė tapti lakūnu neišpildė: karas baigėsi, ir Stasys Girch buvo paleistas eiliniu atsargon.

Grįžęs iš kariuomenės, vėl dirbo amerikiečių spaustuvių ir nusipirko dar kitą susisiekimo priemonę – automobilį. Daug kartų sudaužė, daug kartų pats susitaisė. 1921 m. su kitais lietuvišiais įsteigė taksį kompaniją – Hub Cab Co. Depresijos pradžioje, 1929 m., ši kompanija bankrutavo.

1924 m. pabaigoj su švedu Larson, dar būdamas skraidymo mokyklos mokiniai, pirkto trivietį sportinį lėktuvą. 1925 m. rugs. 20 d. turėjo abu didelę nelaimę, nukrito, sudaužė lėktuvą. Stasys buvo sunkiai sužeistas. Nei giminių atkalbinėjimai, nei sužeidimas neatbaidė nuo noro skraidyti. 1927 m. pavaršį trys bendrai pirkto lėktuvą. Pirmą kartą savarankiškai skrido 1927 m. kovo 8 d. 1927 m. gruodžio 2 d. Stasys gavo laikinąjį komercijos piloto liudijimą. Labai mėgo su lėktuvu vartalotis ore, vykdyti figūrinių skraidymą. 1930 m. gavo transporto piloto liudijimą.

Steponas Darius ir Stasys Girėnas

Stasys Girėnas, tada Girčius, sužeistas 1925 m. lėktuvo nelaimėje, keletą mėnesių turėjo vaikščioti su ramentais, kartais uždėdavo į Dariaus motinos restoraną. Motina pasigūso davo, kad ir jos sūnus Lietuvoje yra lakūnas, bijanti, kad ir jam skraidant neatsitiktų nelaimė. O kai Darius 1927 m. grįžo, tais pačiais metais pirmuosius savo skridimus Amerikoje jis atliko Stasio lėktuvu. Geriau susipažinę ir išsikalbėję, išsipa-sakoj savo svajones skristi lėktuvu į Lietuvą. Tos svajonės kristalizavosi pamažu, pradžioje tik retam kam iš artimųjų jas pasakant, bet intensyviai besirušiant. Plačiau apie ruošimąsi skristi į Lietuvą pradėta rašyti Amerikos lietuvių laikraščiuose nuo 1931 m., bet dar tik užuominomis. 1932 m. pavaršį Darius pasiūlė Girėnui drauge pirkti lėktuvą ir skristi per vandenyną. Kelias dienas pasvarstęs, sutiko, ir 1932 m. birželio 18 d. abu nusipirko šešiavietį „Bellanca“ lėktuvą.

P. Jurgėla aprašo, kaip S. Darius supažindino jį su savo būsimo skridimo bendru: „1932 m. pradžioj pas mane atvyko Darius su jaunu vyru ir supažindino: „Stasys Girskis-Girch, taip pat lakūnas. Mes abu skrisim Lietuvon“. Po kelių dienų atvykusį vieną Darių paklausiau, ar Girskis yra tikras lietuvis. Stepas nusišypsojo ir atsakė: „Girskis yra tikriausias lietuvis ir dargi žemaitis, geras ir drąsus lakūnas. Su nelietuviu aš nesiskrisčiau savo Tėvynėn“. P. Jurgėlos siūlymu, Girskis-Girčius susilietuvino savo pavarde į Girėnas (157).

Darius garsiai mąstęs: „Girėnas... Girėnas... Darius į Girėnas. Gerai“. Ir iš tikrųjų gavoka „Darius ir Girėnas“ amžiais gerai skambės lietuvių širdyse.

Rengimasis skrydžiui

1932 m. birželio 17 d. dien-raščiai „Draugas“ ir „Naujienu“ pirmame puslapyje idėjo pranešimą apie Dariaus ir Girėno pasiryžimą savo lėktuvu skristi iš New Yorko į Kauną. Nusipirktas lėktuvus buvo reikalingas didelių pataisymų, pri-taikymo ilgai transatlantinei kelionei. Lakūnai šiam reikalui neturėjo pinigų, teko kreiptis į visuomenę. Lietuvos konsulas Čikagoje A. Kalvaitis sudarė skrydžiui remti komitetą. Tuomet Amerikoje dar tebesitęsė depresija, žmonės neturėjo darbų ir pinigų. Pinigus uždirbti pasiryžo patys lakūnai: stengėsi per 1932 m. vasarą kiekviename didesniame lietuvių telkinyje suruošti Aviacijos dienas, už nedidelį mokestį lėktuvu paskraidinti norinčius, tuo būdu kaupiant pinigus. Aviacijos dienos sekėsi, lakūnai žavėjo minias savo oro akrobatika, įvairiausiomis figūromis. Lakūnų vardas garsėjo ir populiarijo ne tik lietuvių, bet ir amerikiečių tarpe. Žiemą buvo rengiami šiam tikslui šokių vakarai. Žiemą lėktuvus buvo perstatomas, pritaikomas skrydžiui.

Lakūnai pasiryžo savo žygi atlikti 1933 m. vasarą. „Bellankos“ vardą reikėjo pakeisti lietuvišku. Visuomenė siūlė daugybę skirtingų vardų: Vytautas, Amerikos lietuvis, Amerikietis, Lietuvių dvasis, Vytauto ainis, Aitvaras, Sakalas. Buvo priimtas A. Vaivados pasiūlytas „Lituanicos“ vardas. Lėktuvus buvo pašventintas ir „pakrikštytas“ 1933 m. gegužės 6 d.

Įtempimas skrydžio belaukiant

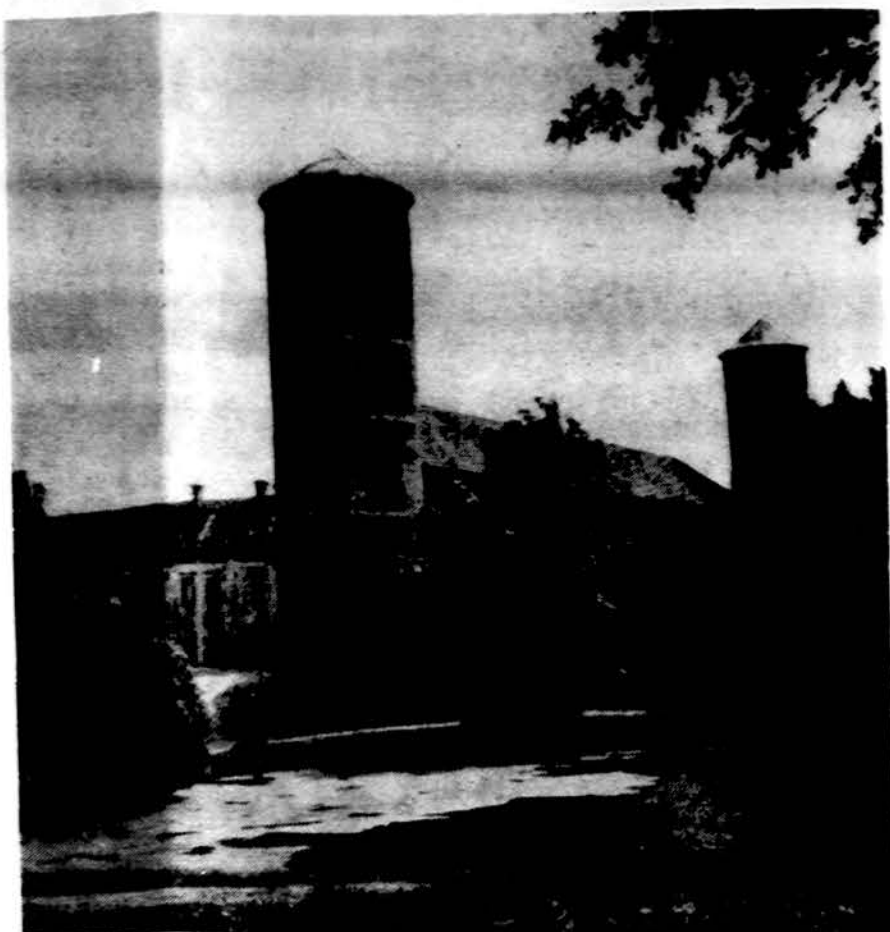
Kitą dieną, gegužės 7, abu lakūnai išskrido į New Yorko Bennet Ford aerodromą, kur buvo laikomas ir garsaus lakūno Wiley Post lėktuvus. Čia vyko galutiniai remontai, reikalingi tolimam skrydžiui, reikalingi įsigijimas ir įmontavimai. Daugiausia vietos ir svorio užleista kelionės gyvybei – benzinui. Pirmoji išskridimo data buvo numatyta gegužės 20. Tai diena, kai Lindbergas pakilo skristi per Atlantą. Data atidėta. Ir dar keletą kartų datos buvo atidėliojamos. Lietuviškieji laikraščiai, kurių tada Amerikoje ėjo apie 15, pradėjo iš viso skrydžiui abejoti, o komunistinė ir socialdemokratų spauda labai aštriai iš lakūnų ir paties skrydžio tyčiojosi. Tai kėlė lietuviškoje visuomenėje nerimą. O lakūnai tvarkėsi, laukė palankaus oro ir atitinkamų leidimų. Palankaus oro laukė ir Wiley Post. Apie lakūnus nuolat juo žurnalistai.

Liepos 15 atėjo išskridimo valanda. Wiley Post išskrido 5:24 val. ryto, Darius ir Girėnas lygiai po valandos – 6:24 val. ryto, neva dar tik mėginimui, kaip nuo žemės atsipless perkrautas lėktuvus. Atsiplešė sunkokai. Palydėjo konsulas ir būrys lietuvių, būrys amerikiečių žurnalistų. Pasklido žinia po pasaulį, kad Darius ir Girėnas išskrido į skrydį, skiriamą Lietuvai garsinti, lietuviuose kelti pasitikėjimą savomis jėgomis ir gabumais.

Lietuva laukia

Apie Dariaus Girėno ruošimą skristi į Lietuvą nuo 1932 m. rašė ir Lietuvos laikraščiai. Laukė jų gal ne su tokiu karštiu ir susijaudinimu, kaip Amerikos lietuvių, nepriekaišta-dami dėl atidėliojamos datos, pasirodę iškilmingai sutikti ir priimti. Kai buvo sužinota, kad išskrido ir Kaune numatyta nusileisti liepos 17 d. anksti, apie 2 ar 3 val. ryto, susirinko tūkstantiai laukėjų.

Netrukus buvo gauta žinia, kad Darius ir Girėnas, Lietuvos

Panemunės pilis.

Nuotr. J. Minkevičiaus

DARIAUS-GIRĖNO SKRYDŽIO Į LIETUVĄ PRISIMINIMAS

Jų garbei muziejus
Alytuje

Netrukus minėsime „Lituanicos“ skrydžio į Lietuvą 60 metų sukaktį. Prisiminsime didvyrius – Steponą Darių ir Stasi Girėną. Ta sukaktis bus plačiai paminėta visame pasaulyje, kur tik lietuvių begyventų. Daug tokių renginių įvyks mūsų tėvynėje Lietuvoje. Ir Čikagoje liepos 17-18 d. prisiminsime mūsų didvyrius.

Noriu papasakoti savo išpu-džius iš neseniai turėto vizito Alytuje; miesto, kuris vadinamas Dzikijos sostine. Alytuje buvo proga svečiuotis ir pas miesto merą, aplankyti nemažą prekybos bei kultūrinį istaigų. Tačiau tik viena vieta sukėlė daugiau jausmų, nes ji buvo skirta Dariaus ir Girėno atminimui.

Netoli miesto centro teko užtikti iš lauko nieko nepasizymintį namą su užrašu „Skrydis“. Tas dar nedaug pasakė, nors iš anksto buvau išpėtas, kad čia muziejus Dariui-Girėnui bei jų „Lituanica“ prisiminti. Įėjus į vidų, nuo sienų ir stalų žvelgė ekspozitai apie šių lakūnų žygi (arba skrydį) į Lietuvą. Muziejus dar gan kuklus, tačiau sužinojus, kad tai vieno žmogaus – Vytauto Burinsko – darbo bei pastangų vaisius, reikia tikrai nudžiugti mūsų tautiečio darbštumu. Ne tik

sakalai, savo sparnus atmušę į Soldino pušis, nuskrudę nuo New Yorko 4,000 mylių arba apie 6,500 kilometrų, belikus vos 400 km. ligi Kauno. Nuliūdo visa Lietuva. Po kelių dienų iškilmingai sutiko aerodrome juos kūnus, dar iškilmingiau juos palaidojo.

Ir vargiai, ar rasi sąmoningą lietuvių, kuris nežinotų jų vardo. Pirmąją Dariaus ir Girėno gatvę iš aerodromo buvo parvežti į Kauną lakūnų palaikai. Neliko Lietuvoje miesto ir miestelio, turinčio kelias gatves, kurių viena nebūtų pavadinta jų vardu. Iškiliojiems paminklai, gal vienas pirmųjų Čikagos Marquette Parke, kuri pašventino vysk. T. Matulionis. Atsirado jų vardais organizacijų, mokyklų. Nuo tų metų atsirado daug berniukų Dariaus vardu. Yra ir Lituanicos gatvių (Čikagos Bridgeporte), Lituanicos sporto klubas, skautų tūntai. Buvo išleisti jų garbei Lietuvos pašto ženklai, tikėkim, jie vėl yra išleisti ir dabar, o jau tikra, kad šių lakūnų atvaizdas yra ant naujojo 10 litų banknoto. Taigi daug ir įvairių paminklų yra Dariui ir Girėnui. Bet, anot poeto, didesnio paminklo didvyriams nebus, kaip vykdydas jų idealo. O tas idealas: dirbti ir aukotis Lietuvai.

(Pabaiga)

DRAUGAS, antradienis, 1993 m. liepos mėn. 20 d.

5

NERINGĄ MĖGSTA UŽSIENIEČIAI

Gražiausias, vasarąjui maloniausias Lietuvos kampelis yra Kuršių Neringa. Jos aukštas smėlio kopas glosto Baltijos bangos. Iš antros pusės – pušelių mišku apaugusi Kuršių marių pakrantė vilioja žvejojus su marių unguriais, vėgelėmis, karšiais ir kitomis žuvisimis. Trys Neringos vasarvietės – Juodkrantė, Nida ir Preila, pasipuosę europietišku standartų vilomis, labiausiai mėgstamos vasarotojų iš Vokietijos. Septynios vilos Neringoje priima vasarotojus tik už valiutą. Dabar, įvedus litus, jie bus imami pagal nustatytą lito santykį su užsienio valiutomis. Penkios valiutinės vilos yra Nidoje ir dvi Juodkrantėje. Yra vilų – poilsio namų – ir už talonus („Lietuvos rytas“ 1993.VI.19), tačiau Lietuvos valstybinių istaigų tarnautojams, su 10-20 tūkstančių talonų (dabar 100-200 litų) mėnesiniu atlyginimu, šie poilsio namai per brangūs.

„Rūtos“ poilsio namuose para vienas žmogui kainuoja 3,540 talonų, arba 35 litai ir 40 centų (arba maždaug 8 JAV doleriai, ar 55 Vokietijos markės). „Rūtos“ valgykloje vienos dienos maistas kainuoja 1,000 talonų (dabar 10 litų, arba 2.20 doleriai). „Rūtoje“ rūpinamasi ir poilsiautojų apsauga. Pernai buvo apiplėšimų, todėl šimet „Rūta“ jau turi savo apsaugą, nepriklaušančią „reketininkams“, kurie dėjo pastangas „įsitvirtinti“ Neringoje, bet policijai pavyko juos sutvarkyti.

Nidoje vasarotojai vakarus gali praleisti kavinėse ir baruose, netoli „Rūtos“ vilos. Kainos, – kaip ir visur Lietuvoje, o pasirinkimas įvairus.

Nenuostabu, kad Neringą vasaromis užplūsta svečiai iš Vokietijos, kur kainos kelis kartus aukštesnės. Neringos vasarviečių ir maisto kainos, bent šią vasarą-pavasari, buvo dešimt kartų mažesnės, negu Amerikoje ar Kanadoje. Gal ir mums, vasarą lankant Lietuvą, verta atostogauti Nidoje ar Juodkrantėje, išsimaudyti ten dar neužterštoje Baltijos jūroje, kai maudymasis tarp Šventosios ir Palangos tilto dėl užterštos jūros šią vasarą uždraustas.

Br. Juodelis

DAUG NORINČIŲ SAVO TURTO

Turto gražinimas Kauno mieste: norinčių daug, prognozių nėra. Taip jau susiklostė istoriškai, kad Kaune yra labai daug gražintino turto savininkų. Gražintino turto savininkų dvigubai daugiau negu visoje Lietuvoje. Kaip informuoja Nekilnojamo turto gražinimo tarnyba, pareiškimų grąžinti pastatus yra per 5,000, del žemės kreipėsi 12,000. Kada paskutiniai kauniečiai bus grąžinta ar kompensuota nuosavybė, prognozuoti taryba nesiima. („Lietuvos rytas“, 07.02).

A.†A.

Mokyt. Anupras Tamulynas

Gyveno Čikagoje, Marquette Parko apylinkėje. Mirė 1993 m. liepos 18 d. 8:50 val. ryto, sulaukęs 86 metų. Gimė Lietuvoje, Marijampolės apskrityje, Pilotikių kaime. Amerikoje išgyveno 44 m. Nuliūdę liko: žmona Anastazija Liorentaitė, duklė Birutė, sūnaitis Valentinas Liorentas su žmona Stefa; brolis Alfonsas Tamulynas Argentinoje; sūnaitis Anelė Tamulynienė ir jos sūnus Antanas Lietuvoje; taip pat kiti gimines.

Priklausė lietuvių žurnalistų sąjungai. Velionis pašarvotas trečiadienį, liepos 21 d. nuo 2 iki 9 v.v. Petkus Marquette laidojimo namuose, 2533 W. 71 St. Laidotuvės įvyks ketvirtadienį, liepos 22 d. iš laidojimo namų 9 val. ryto bus atlydėtas į Švč. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčią, kurioje 9:30 val. ryto įvyks gedulingos šv. Mišios už velionio sielą. Po Mišių velionis bus nulydėtas į Tautines lietuvių kapines.

Nuosirdžiai kviečiame gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidojuose.

Nuliūdę žmona, duklė, brolis ir kiti gimines.

Laidotuvių direkt. Donald A. Petkus / Donald M. Petkus. Tel. 312-476-2345 arba 1-800-994-7600.

A.†A.

ONUTEI JURSKIENEI

mirus, skausme ir liūdesyje pasilikusius sūnų LIŪTAVERĄ, dukrą SNIEGUOLĘ ir visus gimines užjaučiu ir kartu liūdžiu.

Teofilė Mišauskienė

A.†A.

Dail. VIKTORUI VIZGIRDAI

mirus, liūdesio valandoje nuosirdžiai užuojautą reiškiau žmonai ELENAI VIZGIRDIENEI, sūnui RIMTAUTUI ir marčiai BIRUTEI VIZGIRDAMS.

Marija Remienė

Mielam Krikštadeviui

VIKTORUI VIZGIRDAI

mirus, užjaučiame ELENĄ VIZGIRDIENĘ ir RIMTAUTĄ.

Rasa Gimbutaitė ir Paul Thies
Marija Gimbutienė
Jurgis Gimbutas

LIETUVOJE ATKURTA KORP! PATRIA

Š.m. balandžio 6 d. Farmacijos muziejaus patalpose Kaune buvo suauktas atkuriamasis studentų medicinių ir odontologų Korp! Patria susirinkimas. Į Patria korporaciją įstojo 17 naujų narių, o pirmąninke išrinkta studentė medikė Nijolė Goštautienė.

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

„Laimės šulinys“ dugną turi, bet jis labai labai gilus. Reikia daug dovanų, kad jis prisipildytų ir „Draugo“ gegužinės lankytojai (rugpjūčio 1 d.) turėtų progą jame savo „laimę sužvejoti“. Būtume dėkingi, jeigu kas galėtų paaukoti dovanų laimėjimams. Tik atvežkite į „Draugo“ administraciją darbo valandomis, arba paskambinkite tel. 585-9500, bus pasirūpinta, kad dovanas paimtų iš namų.

Kun. Vladas Aleksonis, rašyt. Česlovas Grincevičius, Pranė Masilionienė, Chicago, Ill., Stanley Rastutis, Oak Lawn, Ill., Salomėja Teresevičius, Princeton, Ill., atvyko į „Draugą“ su dovanomis, kurias įteikė „Draugo“ gegužinės laimėjimo stalui. Dėkojame. Gegužinė bus rugpjūčio 1 d., sekmadienį, Marijonų sode prie „Draugo“.

Aleksandras Pakalniškis, pedagogas ir serijos knygų autorius, ir jo žmona, buvusi Lietuvos Vyčių skyriaus „Drauge“ redaktorė, atstogauja Europoje. Iš Garmisch-Partenkirchen atsiųstoje atvirutėje rašo: „Sveikinimus ir geriausius linkėjimus iš Alpių kalnų pavėsio siunčiava gerbiarams „Draugo“ redaktorėms, „Drauge“ dirbantiems žmonėms ir draugams bei pažįstamiems savo, kurie skaito dienraštį „Draugą“. Pakalniškis linkime smagių atostogų.

Stanley Balzekas, Lietuvių kultūros muziejaus prezidentas, liepos 17 d. vakare savo Hancock dangoraižio 87 aukšto rezidencijoje turėjo priėmimą ir vaišes svečiams iš Lietuvos: Vilniaus miesto tarybos pirm. Valentinui Šapalui, Vilniaus merui Vytautui Jasulaičiui, tarybos nariui prof. Jurgui Vanagai ir vyriausiam Vilniaus architektui Danui Ruseckui. Priėmimo dalyvavo ir keliolika St. Balzeko artimų bendradarbių, veikėjų ir Lietuvių kultūros muziejaus remėjų. Visų malonus pabendravimas su svečiais iš Vilniaus tęsėsi iki vėlyvaus vakaro.

x TIK \$35 kava, arbata, kakava, apelsinų koncentratas, aliejus, mėsos konservai, vitaminai – viskas užsienietiška. 55 sv. įvairaus maisto – \$98. Produktai užsienietiški, išskyrus mėsos gaminius ir sūrį. 45 sv. įvairaus maisto be mėsos – \$75. TRANSPAK, 2638 W. 69 St., Chicago, IL 60629, tel. 312-436-7772.

(sk)

x „ŽAIBAS“ ketvirtį metį garantuoti ir patikimai pristato užsienietiškas maisto prekes Lietuvoje į namus. Dvylikos labiausiai mėgiamų ir norimų paketu pasirinkimas. Visi užsakymai pristatomi per 10 darbo dienų į namus. Kreiptis: „ŽAIBAS“, 9625 So. 79th Ave., Hickory Hills, IL 60457, tel. 708-430-8090.

(sk)

x Gera naujiena Los Angeles apylinkėse lietuviams! Baltia Express atstovas kasdien priiminės jūsų siuntinius Lietuvių Tautiniuose namuose. Teiraukitės tel. 213-661-6028 arba pristatykite siuntinius 3354 Glendale Blvd., Los Angeles, CA 90039.

(sk)

x Parduodame bilietus kelionėms į Lietuvą ir į visus pasaulio kraštus geriausiomis kainomis. Skambinti: T. Lesniasienė, Travel Centre, Ltd., tel. 708-528-0773.

(sk)

Dėmesio, Dėmesio, Čikagos apylinkių tautiečiai! Nepamirškite, kad rugpjūčio 1 d., sekmadienį, 12 val. Marijonų sodelyje bus „Draugo“ gegužinė – 4545 W. 63rd St. Tikimasi, kad bus svečių iš Lietuvos ir iš tolimesnių vietovių. Neproleiskite progos pasimelsti savo kalba, pasivaikinti lietuvišku maistu, susitikti su pažįstamais ir tuo pačiu paremti dienraštį „Draugą“. Visus kviečiame ir visų laukiame.

Grazina Reškevičienė iš Omahos rašo, jog labai blogai gauna „Draugą“ – po kelis numerius iš karto. Ji atsiuntė gautą iš savo pašto laišką – atsakymą į jų pasiteiravimus, kodėl vėluoja mūsų laikraštis. Omahos pašto panašų reikalų tvarkytoja Vickie Schroeder pažadėjo, kad bus situacija geresnė, kai bus gauta pašto forma „Publication Watch“. Ši forma su reikalinga jiems informacija jau išsiųsta.

Lietuvių centro Lemonte gegužinės rengiama ši sekmadienį, liepos 25 d. Centro sodelyje po šv. Mišių 12:30 val. p.p. Tarp 12:00 val. ir 12:30 val. p.p. dižioje centro saleje PLB pirminkas Br. Nainys duos trumpą pranešimą apie viešnagę Lietuvoje.

Akademinių skautų sąjūdžio „Gaudeamus“ pastovyklės LSS Jubiliejinėje stovykloje su vertingomis dovanomis, kurias įteikė „Draugo“ gegužinės laimėjimų stalui. Be kitų daiktų, Vita Rosnyk padovanavo naują „Polaroid, instant land“ aparatą. Labai dėkojame. Gegužinė bus rugpjūčio 1 dieną, sekmadienį, Marijonų sode prie „Draugo“.

Zuzana Žilevičienė, Palos Hills, Ill., Jonas Sema ir Antanas Kuliešius, Chicago, Ill. taip pat buvo atvykę į „Draugą“ ir padovanavo įvairių, vertingų daiktų „Draugo“ gegužinės laimėjimų stalui. Labai miela ir džiugu, kad dienraščio remėjai nuosirdžiai remia renginių komiteto pastangas, linkėdami geriausio pasisekimo. Nuosirdūs aciu.

Kazimierietės seselės iš Motiniško namo, Chicago, Ill., nuosirdžiai rūpinasi, kad išsivijoje išliktų lietuviškos tradicijos ir spauda, atvežė į „Draugą“ kelias dideles dėzes, prikrautas vertingų dovanų „Draugo“ gegužinės laimėjimų stalui. Nuosirdūs ir didelis aciu. Gegužinė bus rugpjūčio 1 dieną, sekmadienį, prie „Draugo“ Marijonų sode. Visi maloniai kviečiami dalyvauti ir tuo pačiu paremti „Draugą“.

(sk)

x Kaip ir kiekvieno mėnesio paskutinį sekmadienį, liepos 25 d. nuo 9 v.r. Baltia Express priiminės siuntinius Lietuvių centre, Lemont, IL. Teiraukitės nemokamai: tel. 1-800-SPARNAI arba 1-800-772-7624.

(sk)

x PAGALBA LIETUVOS ŽEMDIRBIUI. Pristatom 6 rūšių traktorių nuo 2 cil. už \$1,350 iki 6 cil. už \$6,200. Pasirinkimas įvairių padargų traktoriams. Turim kultivatorių (sit down) su visais padargais \$650 US. Lietuvos rinkos kainos dažnai keičiasi, todėl nepartartina delsti. Siunčiam dolerius į Lietuvą ir pristatom dolerius į rankas. 4% už pasiuntimą + pristatymas. Siunčiant virš \$2,100 - 3% + pristatymas. Rašyti ar skambinti: KAIRYS BALTIC EXPEDITING Vytui ar Genei Kairiams, 517 Fruitland Rd., Stoney Creek, Ont. Tel. (416) 643-3334, Fax: (416) 643-8980.

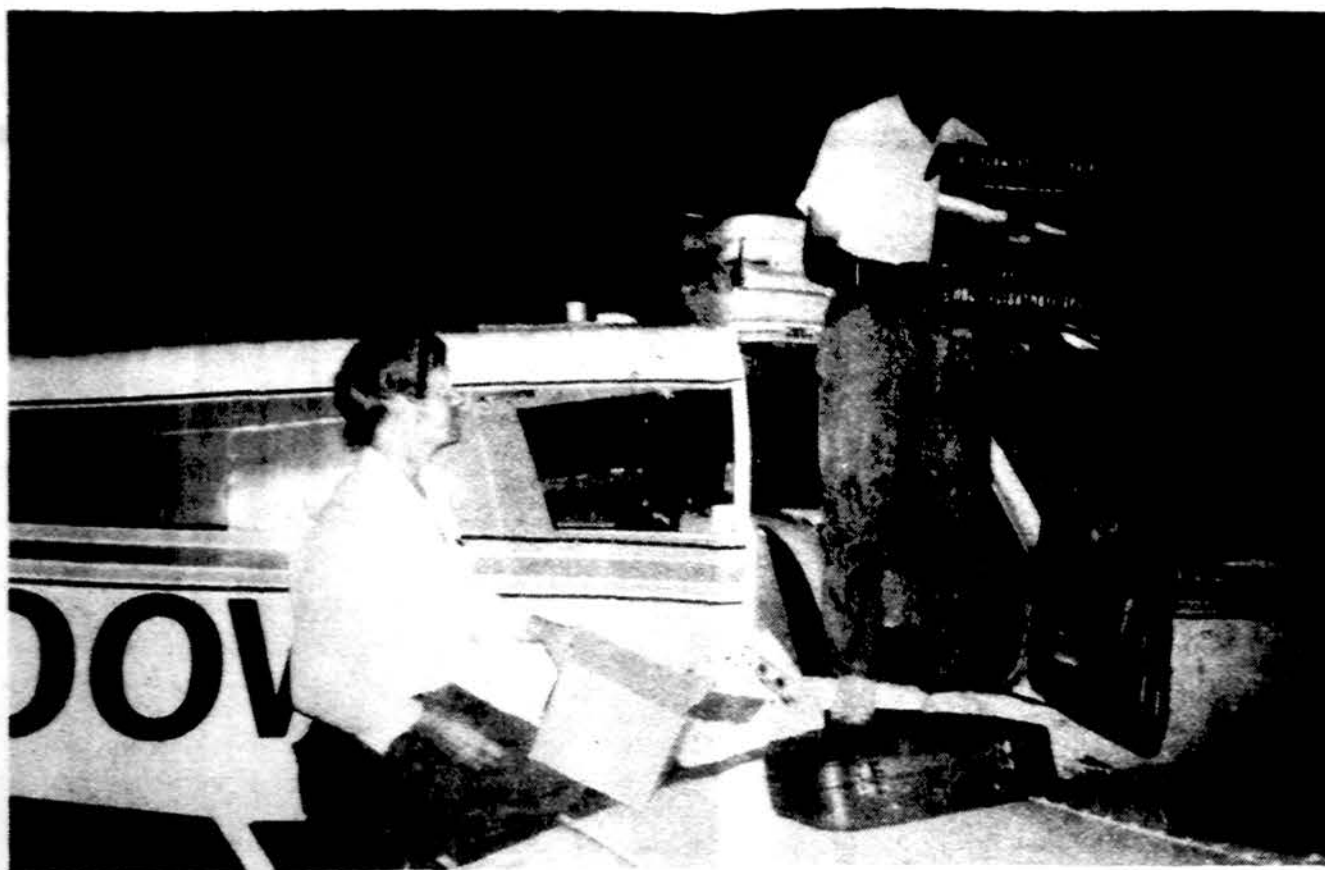
(sk)

x Parduodamas Oak Lawn, IL 4 1/2 mieg. kamb. namas; įrengtas rūsys; kompiuterio, siuvimo kambariai ir skalbykla. Tel. 708-636-7278.

(sk)

x Prašau atsiliepti mano pusbroliui Joną ir Juozą Rūtą, kadaise gyvenusius Wilkes Barre, PA. Atsiliepkite, parašykite: Aleksas Kristapavičius, Statybininkų 3-91, Panevėžys, Lietuva – Lithuania – Europe.

(sk)

Mūsų dienų Darius ir Girėnas... Du narsūs lietuviai lakūnai liepos 15 d. iš Čikagos Lansing aerodromo išsiruose skrydžiui per Atlantą į Lietuvą. Liepos 19 d. jie pasiekė Karmėlavos aerodromą. Iš kairės: Jonas Juknius ir Edvardas Šlušnys. Nuotr. Anatolijaus Šluto

MAŽAI REKLAMUOTAS SKRYDIS

Kaip pranešė Amerikos Lietuvių radio Čikagoje programų vedėjas Anatolijus Šlutas, du lietuviai lakūnai – Jonas Juknius ir Edvardas Šlušnys – liepos 15 d. naktį, 1:55 val. iš Čikagos Lansing aerodromo pakilo vienmotoriu lėktuvu Piper 140 (N 6600 W) skrydžiui į Lietuvą Dariaus ir Girėno skrydžio 60-jų metinių proga. Jie žadėjo persikristi Atlantą ir nusileisti Kaune. Jų maršrutas turėjo sekti rytinę Amerikos pakrantę iki Bangor, Maine, toliau – šiaurinę Kanadą – Islandiją-Lietuvą.

Vita Polikaitytė-Rosnyk ir Veronika Polikaitienė iš Midlothian, Ill., atvyko į „Draugą“ su vertingomis dovanomis, kurias įteikė „Draugo“ gegužinės laimėjimų stalui. Be kitų daiktų, Vita Rosnyk padovanavo naują „Polaroid, instant land“ aparatą. Labai dėkojame. Gegužinė bus rugpjūčio 1 dieną, sekmadienį, Marijonų sode prie „Draugo“.

Zuzana Žilevičienė, Palos Hills, Ill., Jonas Sema ir Antanas Kuliešius, Chicago, Ill. taip pat buvo atvykę į „Draugą“ ir padovanavo įvairių, vertingų daiktų „Draugo“ gegužinės laimėjimų stalui. Labai miela ir džiugu, kad dienraščio remėjai nuosirdžiai remia renginių komiteto pastangas, linkėdami geriausio pasisekimo. Nuosirdūs aciu.

Kazimierietės seselės iš Motiniško namo, Chicago, Ill., nuosirdžiai rūpinasi, kad išsivijoje išliktų lietuviškos tradicijos ir spauda, atvežė į „Draugą“ kelias dideles dėzes, prikrautas vertingų dovanų „Draugo“ gegužinės laimėjimų stalui. Nuosirdūs ir didelis aciu. Gegužinė bus rugpjūčio 1 dieną, sekmadienį, prie „Draugo“ Marijonų sode. Visi maloniai kviečiami dalyvauti ir tuo pačiu paremti „Draugą“.

x „Saulutė“ dėkoja Maercker School of Clarendon Hills, kuri per Giedrę Penčylienę atsiuntė 120 kimštų žaislų Lietuvos našlaičiams. „Saulutė“ taip pat renka rūbėlius, ypač batukus, multivitaminus ir lavinančius („educational“) žaislus. „Saulutė“ 419 Weidner Rd. Buffalo Grove, IL 60089, tel. 708-541-3702.

(sk)

x Parduodamas Oak Lawn, IL 4 1/2 mieg. kamb. namas; įrengtas rūsys; kompiuterio, siuvimo kambariai ir skalbykla. Tel. 708-636-7278.

(sk)

x Prašau atsiliepti mano pusbroliui Joną ir Juozą Rūtą, kadaise gyvenusius Wilkes Barre, PA. Atsiliepkite, parašykite: Aleksas Kristapavičius, Statybininkų 3-91, Panevėžys, Lietuva – Lithuania – Europe.

(sk)

x Prašau atsiliepti mano pusbroliui Joną ir Juozą Rūtą, kadaise gyvenusius Wilkes Barre, PA. Atsiliepkite, parašykite: Aleksas Kristapavičius, Statybininkų 3-91, Panevėžys, Lietuva – Lithuania – Europe.

(sk)

MAŽAI REKLAMUOTAS SKRYDIS

Lietuvą jie buvo planavę pasiekti liepos 17 d., bet dėl labai stipraus vėjo liepos 16 d., 19:00 val. vakaro jie dar buvo užsilaikę New Foundland, Kanadoje. Apie tolimesnę jų kelionę tuo tarpu daugiau informacijų neturime. Žinome, kad šie du drąsūs lietuviai iš Čikagos aerodromo buvo išlydėti tik trijų draugų – Amerikos Lietuvių radio programų vedėjo Anatolijaus Šluto bei svečių iš Lietuvos: Sigitos Tylienės ir Alfonso Juskos. Tačiau pagrindinė skrydžio mėcenatė – Domicelė Petrutyte, kurios finansinė pagalba įgalino lakūnus Joną Juknių ir Edvardą Šlušnį įsigyti lėktuvą.

Pastaba: prieš pat paduodant šį straipsnį spausdinimui, A. Šlutas telefonu pranešė, kad drausolių lietuvių lakūnų lėktuvas tikrai sėkmingai perskrido Atlantą ir 9:30 val. ryto (Čikagos laikui) nusileido Karmėlavos aerodrome Lietuvoje. Išlipę iš lėktuvo, lakūnai pirmiausia nuvyko prie Dariaus Girėno paminklo ir padėjo gelių. Vadinasi liepos 19 d. Lietuvos aviacijos istorijoje taip pat bus svarbi diena.

VYRESNIEJI PAMINĖJO DARIŲ IR GIRĖNĄ

Liepos 14 d. savo trečiadienio popietėje programų vadovė Elena Sirutienė suorganizavo mūsų didžiųjų lakūnų Stepono Dariaus ir Stasio Girėno 60-ties metų žuvimo paminėjimą. Gana punktualiai, kaip visada, ji trumpu žodžiu priminė šio minėjimo prasmę ir pristatė prelegentą pedagogą Juozą Masilionį. Jis gerai paruoštojo paskaitoj pateikė abiejų lakūnų biografijas, skridimo organizavimą ir patį skrydį.

Populiarusis Steponas Darius buvo pagal tėvą Darasių, bet čia, Amerikoje, sutrumpino pavardę į Darių. Nuo jaunų dienų labai pamėgo sportą, o, atžaislų Lietuvos našlaičiams, jį praktikuoti. Įstojo į JAV kariuomenę 1917 m., po karo

netrukus grįžo Lietuvon ir, baigęs Karo mokyklą, perėjo į aviaciją ir skraidė, neturėdamas nė vienos avarijos. 1924 m. sukūrė šeimą ir turėjo dukterį. Vėliau paleistas iš kariuomenės vėl atvyko į JAV ir čia ėmė skraidyti. Susipažino su Stasiu Girėnu, tuo metu dar Girskiu, kuris nuo jaunų dienų turėjo palinkimą prie mechaninių darbų. Sutarė abu skristi per Atlantą. Susiorganizavo komitetą jį skrydžiui paremti. Tam reikalui parinkę aukų, įsigijo lėktuvą, kurį pavadino Lituanica.

1933 m. liepos 15 d. jie pakilo New Yorke, pasiryžę nusileisti Kaune. Jų kelionė turėjo tęstis apie 40 valandų. Beveik visi vyresnieji ir prisimename jų tragišką žuvimą Soldino miškuose, 400 km nuo Lietuvos.

Daug gatvių buvo pavadinta Dariaus ir Girėno ar Lituanicos vardu, daug paminklų pristatyta. Apie Darių ir Girėną dar kalbėjo svečiai iš Lietuvos Petras Filmanavičius, atvykęs čia su dukra Greta.

(sk)

TARPMIESTINĖS GOLFO ŽAIDYNĖS

Tarpmiestinės Detroito-Clevelando golfo žaidynės vyks seštadienį, rugpjūčio 7 d., 10:30 val. r. Sugar Creek C.C., Elmore, Ohio. Šios žaidynės čia vyks ta jau daug metų. Tuo pat laiku čia vyks ir Elmore Open, tai bus proga laimėti įvairių dovanų ir

Po to Apol. P. Bagdonas paskaitė savo kūrybos eilėraščių „Padangų sakalai“, o Onutė Lukienė, akompanuojant Bronėi Variakojenei, padainavo dvi dainas. B. Variakojenė dar paskambino 3 atskirus kūrinius. Pabaigai Aldona Pankienė padėkavo ir kartu dainavo posmus Dariaus ir Girėno garbei.

E. Sirutienė nuosirdžiai dėkojo programos atlikėjams ir visiems dalyviams, kartu pakvietė pasilikti pietums ir pabendrauti.

Apol. P. Bagdonas

NAUJA ALTO VADOVYBĖ

Kiekvienais metais Amerikos Lietuvių Tarybos Čikagos skyrius šaukia metinę darbo konferenciją, kurios metu valdyba padaro pranešimus pirmininkas – kas padaryta metų eigoje, išdėstina – finansinį atsiskaitymą. Žinoma, tokie pranešimai yra reikalingi, nes kiekvienais metais darbo konferencijos vadovavimą perima kita organizacija. Po pranešimų yra sudaroma valdyba ir taryba vienerių metų

kadencijai iš organizacijų pristatytų atstovų.

Yra keturios pagrindinės organizacijos: ALRKF, Socialdemokratų sąjunga, Tautinė sandara ir Liet. Tautinė sąjunga, kurios rotaciniu būdu perima vadovavimą. Šiais metais darbo konferencija įvyko gegužės 1 d. ir vadovavo Tautinė sandara su pirm. dr. Vytautu Dargiu. Po konferencijos vadovavimą turėjo perimti Socialdemokratų organizacija. Del susidėjusių aplinkybių Socialdemokratų organizacija atsisakė vadovauti ir prašė ALRK federaciją perimti vadovavimą. Staiga užkluptiems, ilgiau truko sudaryti valdybą.

Alto Čikagos skyriaus posėdyje, įvykusiame birželio 25 d. pristatyta nauja valdyba vienerių metų kadencijai. Pirmininkė – Antanina Repšienė, Amerikos Lietuvių R. Katalikų federacijos atstovė; vicepirmininkai: dr. Vytautas Dargis – Tautinės sandaros atstovas, Petras Buchas – Liet. Tautinės s-gos,

IŠ ARTI IR TOLI

JAV

Olandijos ambasada birželio 28 d. pranešė, kad ambasadoriaus padėjėja mokslo ir švietimo reikalams D. Vidutienė tapo Diplomato (mokslo reikalams) klubo (Science Diplomat Club) pilnateise nare. Kol kas ji vienintelė iš visų trijų Baltijos šalių šio klubo narė. Iš visų buvusių Sovietų Sąjungos respublikų tik Rusija čia turi savo atstovą. Apskritai klubui priklauso 95 nariai iš 40 ambasadų Vašingtone.

Algimantas Sidas, Berkeley, Cal., prašo nutraukti jo adresu siunčiamą „Draugą“, nes išvyksta nuolatiniam apsigyvenimui į Lietuvą. Ta proga palinkėjo viso geriausio su 50 dol. auka.

TARPMIESTINĖS GOLFO ŽAIDYNĖS

Tarpmiestinės Detroito-Clevelando golfo žaidynės vyks seštadienį, rugpjūčio 7 d., 10:30 val. r. Sugar Creek C.C., Elmore, Ohio. Šios žaidynės čia vyks ta jau daug metų. Tuo pat laiku čia vyks ir Elmore Open, tai bus proga laimėti įvairių dovanų ir

Po to Apol. P. Bagdonas paskaitė savo kūrybos eilėraščių „Padangų sakalai“, o Onutė Lukienė, akompanuojant Bronėi Variakojenei, padainavo dvi dainas. B. Variakojenė dar paskambino 3 atskirus kūrinius. Pabaigai Aldona Pankienė padėkavo ir kartu dainavo posmus Dariaus ir Girėno garbei.

E. Sirutienė nuosirdžiai dėkojo programos atlikėjams ir visiems dalyviams, kartu pakvietė pasilikti pietums ir pabendrauti.

Apol. P. Bagdonas

NAUJA ALTO VADOVYBĖ

Kiekvienais metais Amerikos Lietuvių Tarybos Čikagos skyrius šaukia metinę darbo konferenciją, kurios metu valdyba padaro pranešimus pirmininkas – kas padaryta metų eigoje, išdėstina – finansinį atsiskaitymą. Žinoma, tokie pranešimai yra reikalingi, nes kiekvienais metais darbo konferencijos vadovavimą perima kita organizacija. Po pranešimų yra sudaroma valdyba ir taryba vienerių metų

kadencijai iš organizacijų pristatytų atstovų.

Yra keturios pagrindinės organizacijos: ALRKF, Socialdemokratų sąjunga, Tautinė sandara ir Liet. Tautinė sąjunga, kurios rotaciniu būdu perima vadovavimą. Šiais metais darbo konferencija įvyko gegužės 1 d. ir vadovavo Tautinė sandara su pirm. dr. Vytautu Dargiu. Po konferencijos vadovavimą turėjo perimti Socialdemokratų organizacija. Del susidėjusių aplinkybių Socialdemokratų organizacija atsisakė vadovauti ir prašė ALRK federaciją perimti vadovavimą. Staiga užkluptiems, ilgiau truko sudaryti valdybą.

Alto Čikagos skyriaus posėdyje, įvykusiame birželio 25 d. pristatyta nauja valdyba vienerių metų kadencijai. Pirmininkė – Antanina Repšienė, Amerikos Lietuvių R. Katalikų federacijos atstovė; vicepirmininkai: dr. Vytautas Dargis – Tautinės sandaros atstovas, Petras Buchas – Liet. Tautinės s-gos,

pasivaikinti. Tikimasi gausaus būrio golfo žaidėjų iš Clevelando ir Detroito varžybose dėl pereinamosios taurės, kuri šiuo metu priklauso Detroitui.

(sk)

pasivaikinti. Tikimasi gausaus būrio golfo žaidėjų iš Clevelando ir Detroito varžybose dėl pereinamosios taurės, kuri šiuo metu priklauso Detroitui.

ŽURNALISTŲ SAJUNGOS NARIAMS:

Kviečiame gausiai dalyvauti Centro valdybos rinkimuose, komisijai pasiūlant kandidatus pirmininko, es vietai ateinantiesiems trejiems metams.

Atsiliepkite iki rugsėjo mėnesio šiuo adresu: Saulius Šimoliūnas, 665 W. Warren, Detroit, MI 48201-3714.

Dr. Aldona ir dr. Remigijus Gaškos, Missouri City, TX, pratędami prenumeratą, pridėjo ir visą 100 dol. „Draugo“ dienraščio paramai.

KANADOJE

A.a. Juozas Starkevičius mirė Toronte, Ont. š.m. gegužės 15 d., sulaukęs 79 m. amžiaus. Palaidotas Anapilio lietuvių kapinėse. Velionis buvo kilęs iš Veiverių, buvęs kūno kultūros mokytojas Tauragės gimnazijoje, o prieš pasitraukimą iš Lietuvos kūno kultūrą dėstęs Šančių 6-je gimnazijoje. Kurį laiką buvo Klaipėdos apskrities sporto vadovas.

Algimantas Barniškis groja ir dainuoja LTS Čikagos skyriaus gegužinėje Ateitininkų namų sode, Lemonte. Jam dainuoti padeda Vacys Bazis (dešinėje). Nuotr. Edvardo Šulaičio

kadencijai iš organizacijų pristatytų atstovų.

Yra keturios pagrindinės organizacijos: ALRKF, Socialdemokratų sąjunga, Tautinė sandara ir Liet. Tautinė sąjunga, kurios rotaciniu būdu perima vadovavimą. Šiais metais darbo konferencija įvyko gegužės 1 d. ir vadovavo Tautinė sandara su pirm. dr. Vytautu Dargiu. Po konferencijos vadovavimą turėjo perimti Socialdemokratų organizacija. Del susidėjusių aplinkybių Socialdemokratų organizacija atsisakė vadovauti ir prašė ALRK federaciją perimti vadovavimą. Staiga užkluptiems, ilgiau truko sudaryti valdybą.

Alto Čikagos skyriaus posėdyje, įvykusiame birželio 25 d. pristatyta nauja valdyba vienerių metų kadencijai. Pirmininkė – Antanina Repšienė, Amerikos Lietuvių R. Katalikų federacijos atstovė; vicepirmininkai: dr. Vytautas Dargis – Tautinės sandaros atstovas, Petras Buchas – Liet. Tautinės s-gos,

Noris pasidžiaugti, kad dar nesant sudarytos valdybos, rengiant Birželio išvežtųjų minėjimą, visi sutartinai ir sąžiningai atliko savo pasiimtas pareigas. Viskas vyko tvarkingai, publikos minėjime prisirinko užtektinai ir savo dosnėmis aukomis parėmė šį mūsų tautos kankinių prisiminimą.

Alto skyrius rengia išvyką į gamtą – gegužinę rugsėjo 6 d. Darbo dieną (pirmadienį) Anio ir Aldonos Grinių sodyboje, Lockport, Illinois. Pereitais metais Altas tą pačią dieną turėjo išvyką toje pačioje vietoje. Išvyka labai gerai pasisekė.

Alto Centro suvažiavimas įvyks š.m. spalio 30 d. Lietuvių Tautiniuose namuose. Išvakarėse, t.y. spalio 29 d., Alto Čikagos skyrius rengia suvažiavimo atstovams ir svečiams susipažinimo vaišes. Reikia tikėtis, kad Alto Čikagos skyrius sugalvos ir kitokių netikėtų.

(sk)

Advokatas Jonas Gibaitis 6247 S. Kedzie Avenue Chicago, IL 60629 Tel. (1-312) 776-8700 Darbo val. nuo 9 iki 7 val. vak. Šeštad. 9 v.r. iki 1 val. d.